

Kemikaliekontrollen i finansåret 1967-68

Ved *J. L. Schnicker*

Med landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 477 af 19. dec. 1967 blev afgiften for forhandling af bekæmpelsesmidler i »Fareklasse A« fastsat til 50 kr. for en 2-årig periode. Perioden havde tidligere været 5-årig. Ved »år« forstås kalenderår eller dele af en sådan periode, således at tilladelser, der udstedes efter en 1. juli, har gyldighed resten af det pågældende kalenderår og de 2 næstfølgende kalenderår, medens tilladelser, der udstedes inden en 1. juli, udløber ved det nærmest følgende kalenderårs udgang. Såfremt en tilladelse ikke afmeldes til kemikaliekontrollen med mindst 15 dages varsel til en 1. januar, skal den fornyes for den følgende 2-årige periode. Ikke betalte afgifter skal inddrives ved udpantning, såfremt de ikke er betalt inden 2 måneder efter den nye afgiftsperiodes begyndelse, d.v.s. inden udgangen af februar måned det pågældende år. Bekendtgørelsen trådte i kraft 1. januar 1968, men de tidligere udstedte tilladelser har fortsat gyldighed, som angivet på de udstedte tilladelser.

Med samme bekendtgørelse blev afgifter fra fabrikanter og importører af bekæmpelsesmidler forhøjet, således at der skal betales en fast afgift på 100 kr. for hvert bekæmpelsesmiddel, som ved kalenderårets begyndelse står anmeldt til kemikaliekontrollen uden at være blevet afmeldt senest den 1. februar i samme kalenderår, eller som anmeldes til kemikaliekontrollen i kalenderårets løb, og maximalafgiften for hvert middel blev fastsat til 12.000 kr. Bestemmelserne finder anvendelse første gang for de afgifter, der beregnes på grundlag af omsætningen i 1968, og som forfalder til betaling den 1. marts 1969.

Med landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 39 af 21. februar 1968 blev der foretaget ændringer og tilføjelser til listerne i § 17 og § 32 i landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 289 af 25/9-61 om midler til bekæmpelse af plante sygdomme, ukrudt og visse skadedyr samt om midler til regulering af plantevækst. Fabrikan-

ter og importører kan til 1. marts 1969 anvende beholdninger af tidligere godkendte etiketter, som de havde på lager, uanset om de på disse etiketter trykte deklarationer ikke måtte være i overensstemmelse med forskrifterne i den nye tillægsbekendtgørelse. Bekæmpelsesmidler med de nævnte etiketter kan fortsat sælges af forhandlerne.

Landbrugsministeriets giftnævn, som tidligere havde påbudt, at der til bekæmpelsesmidler i fareklasserne A og B i mindre pakningsstørrelser i glasemballage skal anvendes riflede giftflasker, fastsatte i henhold til § 14 i bekendtgørelse nr. 289 af 25. sept. 1961, at visse bekæmpelsesmidler i fareklasse C, der i almindelighed opbevares hos forbrugerne under sådanne forhold, at der må antages at være en risiko for forveksling med ufarlige stoffer, i pakninger på 1 liter og derunder skal emballeres i riflede giftflasker, forsåvidt midlet i disse pakningsstørrelser forhandles i glasemballage. Landbrugsministeriets giftnævn meddelte vedkommende fabrikanter og importører, at dette påbud ønskedes gennemført, såsnart det var muligt, og i hvert fald skulle være efterkommet for pakninger af den omhandlede art, der udleveres efter 1. jan. 1969. Påbudet udstedtes efter forhandling mellem indenrigsministeriet, landbrugsministeriet, sundhedsstyrelsen, landbrugsministeriets giftnævn og kemikaliekontrollen, idet sundhedsfarlige stoffer i henhold til § 10, stk. 1 og § 12, stk. 1 og stk. 2 i indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 305 af 9/10-61 om fremstilling, udlevering og opbevaring af gifte og sundhedsfarlige stoffer skal forhandles i emballage, som er af en sådan art, at den ikke let giver anledning til forveksling af det sundhedsfarlige stof med ufarlige stoffer, således at der ikke må anvendes emballage, der normalt i husholdningen anvendes til drikkevarer, medicin, midler til brug ved madlavning eller midler til mundens, hudens og hårets pleje, hvorved der nu er ensartede regler ved-

rørende emballage for sundhedsfarlige stoffer og for bekæmpelsesmidler med indhold af sådanne.

Et selskab, som påfylder aerosolbeholdere, ansøgte om dispensation fra bestemmelsen om, at den emballage, hvori et bekæmpelsesmiddel sælges eller udleveres, skal være forseglet, plomberet eller forsynet med oplat i alle tilfælde, hvor anbrud ikke vil være umiddelbart synligt. Ansøgningen drejede sig om en aerosolbeholder, hvis forstøværknap er dækket af en plasticforsegler-ring, som i toppen er mærket »to break seal – press side«, og hvilken plasticforsegler-ring yderligere er dækket af et aftageligt plasticdæksel. Landbrugsministeriet meddelte selskabet og foreningen af fabrikanter og importører af plantebeskyttelsesmidler, at landbrugsministeriet indtil videre ikke har noget imod, at selskabet anvender den omhandlede aerosoldåse med den angivne forsegling uden firmanavn eller firmamærke til pakning af bekæmpelsesmidler i fareklasse C.

I henhold til § 9 i lov nr. 247 af 9. juni 1967 om ændringer i forskellige lovbestemmelser om forældelse og strafansvar indsattes i § 20 i lov nr. 118 af 3. maj 1961 om midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr samt om midler til regulering af plantevækst som nyt stykke: »Stk. 6. Forældelsesfristen for strafansvaret er 5 år.«

Midler til bekæmpelse af plantesygdomme m. m.

I en detailhandel forefandt 4 × 11 kg af et kobberholdigt bekæmpelsesmiddel, som tidligere havde været på markedet, men som var blevet afmeldt i 1954. Pakningerne var forsynet med udenlandsk tekst. Importøren forklarede, at han i 1967 opdagede at have ovennævnte pakninger på lager, og da de repræsenterede en værdi af ca. 1,50 kr. pr. kg, som han kviede sig ved at ødelægge, havde han foræret detailhandleren pakningerne, idet detailhandleren påtog sig at forære partiet til en kunde eller at destruere det. Der blev rejst tiltale mod importøren for at have bragt midlet på markedet, forinden det af landbrugsministeriets gift-nævn var henført til fareklasse, og forinden nævnet havde godkendt etikette og brugsanvis-

ning for midlet, og der blev nedlagt påstand om ikendelse af en bøde på ikke under 100 kr. Importøren vedtog bøden indenretlig.

Ved analyse af et thiramholdigt bekæmpelsesmiddel viste det sig, at midlet foruden den deklarerede mængde thiram indeholdt 83–94 mg kviksølv pr. kg præparat. Kviksølvindholdet skyldtes forurening grundet på dårlig rensning af en blandemaskine, som umiddelbart forud for fremstilling af det thiramholdige bekæmpelsesmiddel havde været benyttet til blanding af et kviksølvholdigt bejdsemiddel. Landbrugsministeriets giftnævn udtalte, at under hensyn til, at det på thirambejdsemidlerne er angivet, at disse kun må anvendes på læggekartofler, og at behandlede kartofler ikke må anvendes til menneskeføde eller foder, samt endvidere under hensyn til, at det kviksølv, der vil være på kartoflerne efter behandling med et kviksølvindhold som ovenfor angivet kun vil udgøre 12–15 mmg pr. 100 kg kartofler, såfremt behandlingen foretages i overensstemmelse med brugsanvisningen, kunne der efter giftnævnets opfattelse af toksikologiske hensyn ikke være grund til at foretage videre i sagen. Da det fra U.S.A. er oplyst, at man i Staterne havde foretaget en systematisk undersøgelse af »cross-contamination of pesticides formulations«, hvor det havde vist sig, at sådanne forureninger var langt mere udbredt end oprindeligt antaget, indberettede kontrollen sagen til landbrugsministeriet, som indskærpede selskabet, at det ved fabrikationen nøje overvåges, at der ikke sker forurening af et middel med eventuelle rester af andre.

En flydende sneglegift med indhold af methaldehyd, som blev forhandlet i plasticemballage, og som var forsynet med angivelsen »Omrystes«, lod sig ikke blande ved omrystning men kun ved kraftig skrabning med en spatel og derpå følgende omrystning, idet det virksomme stof lå som en fast kage på bunden af beholderen, uden at det på etiketten var angivet, at omrøring var nødvendig. Desuden sad etiketterne løst på emballagen, således at de »flagrede«, og en var faldet af. Fabrikanten forklarede, at man var gået over til en anden

plasticemballage end tidligere grundet på bedre »lukke«, at de ny plasticdunke øjensynlig tillod den organiske del af fyldstofferne at sive igennem, således at etiketterne blev skubbet af, og således at emulsionen blev brudt. Landbrugsministeriets giftnævn havde givet tilladelse til anvendelse af plasticemballage, såfremt denne var tæt, hvilket af fabrikanten var opfattet på den måde, at den skulle være mekanisk tæt – ved lukketøj etc. –, idet fabrikanten aldrig havde opfattet plasticemballage for 100 pct. tæt med hensyn til gennemtrængelighed for de stoffer, der måtte befinde sig i denne, og at enhver form for plasticemballage er en kompromisløsning, idet svag gennemsvivning normalt ikke har nogen betydning i praksis. Forsøg havde vist, at så godt som alle organiske stoffer samt vand har en langsom diffusion igennem plastic, hastigheden til en vis grad afhængig af molekylestørrelse, tryk og temperatur. Landbrugsministeriet meddelte fabrikanten, at der ved kravet om, at pakningen skal være tæt, ikke blot er tænkt på lukket men også på, at specielt det virksomme stof eller sundhedsfarlige opløsningsmidler ikke må kunne diffundere ud gennem plasticmaterialet.

Landbrugsministeriet ville under hensyntagen til, at der kun var solgt et ringe antal af nævnte dunke, ikke foretage sig yderligere i sagen, men landbrugsministeriet betragtede iøvrigt overtrædelserne af de fastsatte bestemmelser om bekæmpelsesmidler som meget alvorlige, og såfremt det påny konstateredes, at fabrikanten overtræder disse bestemmelser, kan det forventes, at landbrugsministeriet vil foranledige, at der rejses tiltale med påstand om idømmelse af bøde.

I en frøavl forefandt 4 × 1 liter af et bekæmpelsesmiddel i »Fareklasse A«, som ikke var tætte, idet bekæmpelsesmidlet var sivet igennem skruelågene, således at der sad et belag af udkrystalliseret middel uden på lågene, og således at etiketterne var gennemvædede af bekæmpelsesmidlet. Frøavlen forklarede, at pakningerne havde været returneret til selskabet, som fremstiller bekæmpelsesmidlet, men at de var kommet retur igen.

Selskabet forklarede, at flaskerne var utætte grundet på omstændigheder, som selskabet ikke havde nogen indflydelse på. Kontrollen måtte holde for, at fejlen skyldtes, at pakningerne var fyldt helt op i halsen, således at midlet ved temperaturstigninger presses ud gennem tillukningen. – På en mølle forefandt 4 × 25 kg af et bekæmpelsesmiddel i »Fareklasse A«, som var utætte ved tillukningen, således at bekæmpelsesmidlet var sivet ud og havde tilgriset såvel pakningernes øverste flade som pakningernes sider. Selskabet, hvis etiketter var på pakningerne, udtalte, at bekæmpelsesmidlet leveres direkte fra aftapningsfirma til selskabets afdelinger, selvfølgelig under den forudsætning, at bekæmpelsesmiddellovgivningens regler er overholdt. – Et bekæmpelsesmiddel i »Fareklasse C« viste sig ved analyse at indeholde 7–8 volumenprocent methanol. Selskabet oplyste, at det var selskabet ganske ubekendt, at varen indeholdt methanol, og at det drejer sig om et parti, som var leveret fra en udenlandsk leverandør, som ikke sædvanligt leverede midlet til selskabet. Landbrugsministeriets giftnævn meddelte kontrollen, at efter de oplysninger, der forelå ved midlets klassificering om de anvendte fyldstoffer, kunne midlet efter nævnets opfattelse ikke indeholde 7–8 volumenprocent methanol. Nævnet måtte derfor antage, at der var sket en ændring af midlets sammensætning, uden at dette var meddelt nævnet, og nævnet anmodede derfor kemikaliekontrollen om at forfølge sagen. – Endelig havde selskabet bragt et middel på markedet, som ikke var anmeldt til kemikaliekontrollen, og til hvilket endelig godkendelse af etikette og brugsanvisning ikke forelå, idet bekæmpelsesmidlet – som var en strimmel – var påbudt en mærkning, som ikke havde været forelagt nævnet til godkendelse, forinden midlet blev bragt på markedet. Nævnet godkendte efter omstændighederne mærkningen som værende fyldestgørende, men henstillede dog en fremtidig ændring. – Selskabet vedtog indenretlig en bøde på 2000 kr.

Et bekæmpelsesmiddel i fareklasse B fore-

fandtes i 2 blikdunke, som var utætte, således at bekæmpelsesmidlet var sivet igennem emballagen. 1 liters plastemballage med et vækstreguleringsmiddel i fareklasse B var forsynet med etiketter, som var beregnet til større pakninger med det resultat, at etiketterne blev revet itu under transport og oplagring. Endvidere var etiketterne kun fastklæbet ved en smal bræmme, således at etiketterne kun sad løst om pakningerne og kunne falde af. 2 spiringshæmmende midler var udleveret til forbruger, forinden etiketterne var endelig godkendt af landbrugsministeriets giftnavn. Der var udleveret en pakning af et bekæmpelsesmiddel med en etikette, som landbrugsministeriets giftnavn havde annulleret, idet midlet var blevet omklassificeret fra fareklasse C til fareklasse B. Selskabet erkendte formelt forseelserne men fremhævede, at de 2 spiringshæmmende midler først var blevet sendt til forbruger, efter at landbrugsministeriets giftnavn havde fået de oplysninger om præparatets farvestof tilsendt, som landbrugsministeriets giftnavn havde ønsket oplysning om, men inden giftnavnets endelige godkendelse af etikette og brugsanvisning forelå. Selskabet vedtog indenretlig en bøde på 1500 kr.

1 kg af et fabrikkationsparti parathion 35 pct. indeholdt kun 31,1 pct., medens en anden pakning af samme fabrikkationsparti indeholdt 35,3 pct. Selskabets underleverandør forklarede, at der umiddelbart forud for påfyldningen af det parathionholdige præparat i originalpakninger var påfyldt et malathionholdigt præparat, og at afvigelse i parathionens procentiske indhold og vægtfylde kunne skyldes urenheder af malathion. En analyse af den underlødige vare viste, at den indeholdt 5 pct. malathion. Landbrugsministeriet henstillede alvorligt til selskabet, at det fremtidig nøje påses, at sådanne forureninger ikke finder sted, idet det kunne forventes, at der i gentagelsestilfælde ville blive begæret tiltale rejst med påstand om idømmelse af bødestraf.

2 partier af et endosulfanholdigt pudder indeholdt den deklarerede mængde endosulfan, medens et tredje parti lå 18 pct. under. Kon-

trollen forespurgte selskabet, hvorvidt der var tale om, at pudderet dekomponeres under lagring. Selskabet oplyste, at afvigelse måtte ses i forbindelse med, at der i analysedeklarationen var opgivet teknisk vare og ikke som fastsat i dansk lovgivning kemisk ren vare. Det samme var tilfældet med endosulfanholdige præparater, som var tilsendt statens plantepatologiske forsøg til forsøg til afprøvning. Landbrugsministeriet henstillede alvorligt, at forholdet bringes i orden, idet selskabet kunne forvente, at der i gentagelsestilfælde vil blive rejst tiltale mod selskabet med påstand om idømmelse af bøde, ligesom landbrugsministeriet indskærpede, at der ved deklaration af indholdsstoffer her i landet ikke må angives tekniske indholdsstoffer men skal anføres kemisk rene indholdsstoffer som anført i listen til bekendtgørelsens § 17, stk. 2.

Et selskab ansøgte om tilladelse til at ændre sammensætningen af et pudder og af et sprøjtemiddel, således at en af de tidligere indeholdte virksomme bestanddele udgik, under bibeholdelse af de tidligere anvendte navne på præparaterne. Fra kontrollens side var man af den opfattelse, at ændring af et bekæmpelsesmiddels sammensætning under benyttelse af det hidtil anvendte navn, måtte være en overtrædelse af bekendtgørelsens § 13, som anfører, at bl.a. etiketter ikke må indeholde vildledende navne. Sagen blev fremsendt til landbrugsministeriet, som meddelte, at landbrugsministeriet ikke skulle modsætte sig, at der meddeltes selskabet en tilladelse for året 1968 til at bringe de nævnte ændrede præparater på markedet under benyttelse af de hidtil anvendte navne, men at landbrugsministeriet dog måtte være af den opfattelse, at man ved den kommende revision af bekendtgørelsen bør overveje at indføre et almindeligt forbud mod at ændre et middels sammensætning uden at midlets navn samtidig ændres i lighed med de regler, der i henhold til bestemmelserne i bekendtgørelsens § 38 er gældende for de af Statens forsøgsvirksomhed i plantekultur anerkendte midler.

Et selskab havde bragt ca. 400 pakninger af

et spirings- og væksthæmmende stof, hvor etiketten ikke – som krævet af landbrugsministeriets giftnævn – var forsynet med angivelsen: »Må ikke opbevares sammen med nærings- og nydelsesmidler samt foderstoffer« på markedet. I en andelsfoderstofforening forefandtes 2 × 25 liter parathion 35, som ikke var forsvarligt tillukkede, således at bekæmpelsesmidlet kunne sive ud, specielt når dunkene blev holdt skråt, hvorved dunkenes overflade var helt tilgriset med bekæmpelsesmidlet. Foreningen oplyste, at der var leveret 10 × 25 liter, og at de alle var utætte ved modtagelsen fra selskabet. På en mølle forefandtes 2 × 25 liter parathion, som ligeledes var utætte. Selskabet, hvis etikette forefandtes på parathionen, oplyste, at bekæmpelsesmidlet var påfyldt, tillukket og etiketteret andetsteds, samt at utætheden kunne skyldes, at den »tang«, som havde været benyttet til nedpresning af bliklukket, havde været defekt, således at bliklukket ikke blev trykket i bund, hvorved dunkene kan blive utætte, eller at bliklukket slet og ret ikke var blevet trykket i bund. Selskabet vedtog indenretlig en bøde på 1000 kr.

I en foderstofforening forefandtes 2 × 25 liter af et bekæmpelsesmiddel i fareklasse B, som var uden tillukning, fordi tillukningens låg var sprængt af. Selskabet forklarede, at man havde fået leveret en sending plasticdunke med ikke helt plan vandret afslutning på skruestutsen, således at lågene måtte skrues for fast i for at slutte tæt, hvorved lågene er blevet sprængt af. Selskabet havde nu fået egnet momentnøgle, således at lågene ikke blev spændt for fast. – Et bekæmpelsesmiddel, som skulle indeholde 25 pct. DDT, indeholdt kun 18,5 pct., men tillige 6,5 pct. lindan, som ikke var deklareret, og som landbrugsministeriets giftnævn ikke havde tilladt i midlet. Selskabet forklarede, at tilblendingen skyldtes, at der i mølleanlægget umiddelbart forud var fremstillet et lindanholdigt bekæmpelsesmiddel. ½ til ¾ kg af dette pulver må have stået i overskudsluftledninger, og ved udbankning af ledningsnettet er det faldet tilbage til afpakkings-siloen ved fabrikationens slutning. – Et be-

kæmpelsesmiddel indeholdt 21 pct. for lidt lindan. Hele fabrikationspartiet udgjorde kun 55 kg, og selskabet var af den opfattelse, at en så lille charge ikke har kunnet blandes forsvarligt i den anvendte blandingsmaskine. – Landbrugsministeriets giftnævn havde til selskabet godkendt etiketter til et bekæmpelsesmiddel i plasticpuddercylindre og i refillpakninger. Da plasticpuddercylindrene var udgået, solgte selskabet midlet i refillpakninger, hvortil der blev leveret tomme plasticpuddercylindre med svensk tekst. Kontrollen foreholdt selskabet, at plasticpuddercylindrene havde en anden ordlyd end godkendt af landbrugsministeriets giftnævn til de danske puddercylindre. Selskabet kunne ikke erkende, at bekæmpelsesmiddelovgivningen var overtrådt, idet bekæmpelsesmidlet var udleveret i refillpakning, der var godkendt af landbrugsministeriets giftnævn, og puddercylindrene ikke skulle tjene til opbevaring af plantebeskyttelsesmidlet, men kun anvendes til udpudring. Kontrollen måtte holde for, at en puddercylinder kun måtte indeholde helt neutral tekst f.eks. »Puddercylinder. Firmanavn«, og at den svenske tekst bl.a. kunne medvirke til forringelse af betydningen af landbrugsministeriets giftnævnt forbud mod, at midlet bruges til andet end en udtrykkelig nævnt prydblante. Der blev rejst tiltale mod selskabet som for alle forholdene vedtog en bøde på 3000 kr.

Midler til bekæmpelse af ukrudt

Et middel til bekæmpelse af ukrudt i græsplæner indeholdt omkring 35 pct. mindre 2,4-D-syre end angivet i analysedeklarationen. Importøren forklarede, at produktionen af præparatet ophørte i 1965, at importøren ikke selv kunne foretage analyse af præparatet, hvorfor deklARATIONEN var baseret på den udenlandske fabriks oplysninger, og at der ikke tidligere var skredet ind mod afvigelser i indholdet af 2,4-D-syre. Importøren havde tilbagesendt restpartiet til fabrikanten, som havde ladet de tilbagesendte pakninger undersøge, og man var kommet til samme resultat som kemikaliekontrollen. Importøren vedtog en bøde på 2000 kr.

Hos et firma, som udelukkende forhandler natriumklorat som bekæmpelsesmiddel, forefandt 2 × 50 kg, som ikke var forsynet med en af landbrugsministeriets giftnævn godkendt etikette, men som var etiketteret efter giftlovgivningens bestemmelser. Firmaet vedtog et bødeforlæg bl.a. for dette forhold. Selskabet, som havde leveret firmaet pakningerne, udtalte, at det måtte være de handlende, som ved bestilling af natriumklorat skulle gøre selskabet opmærksom på, at natriumkloratet var til bekæmpelsesformål. Samme selskab havde leveret en frøavl og frøhandel natriumklorat à 50 kg, som var etiketteret efter giftlovgivningens bestemmelser. Frøhandelen udtalte, at leveringen fra selskabet var sket i henhold til en løbende kontrakt afsluttet med selskabet omfattende pakninger à 2–5 og 50 kg. Pakningerne à 2 og 5 kg skulle i henhold til kontrakten leveres i litograferede dåser, hvis tekst var i overensstemmelse med bekæmpelsesmiddellovgivningens krav, og en tilsvarende etikettering var forudsat for 50 kg tromlernes vedkommende, hvorfor frøhandelen ved telefonisk rekvirering af det pågældende parti ikke havde ment, at det var nødvendigt at gøre specielt opmærksom på, at varen skulle anvendes til ukrudtsbekæmpelse, så meget mindre som frøhandelen gennem adskillige år havde købt natriumklorat til dette formål fra den pågældende leverandør. Kontrollen indberettede sagen til landbrugsministeriet med bemærkning, at kun en mindre mængde natriumklorat anvendes i fabrikation til teknisk brug, medens langt den overvejende del finder anvendelse som ukrudtsbekæmpelsesmiddel og andre formål f.eks. til nedvisning, der er omfattet af bekæmpelsesmiddellovgivningens bestemmelser, og at natriumklorat, der sælges til kolonialgrosserere, frøavlsfirmaer, frøhandlere og foderstofhandlere, efter kontrollens skøn udelukkende finder anvendelse til formål, der er omfattet af bekæmpelsesmiddellovgivningens bestemmelser, samt at kun 23 firmaer har fået godkendt etikette og brugsanvisning til midlet af landbrugsministeriets giftnævn. Landbrugsministeriet meddelte selskabet, at natriumklo-

rat, der sælges til detailhandlere, kolonialgrosserere, frøavlsfirmaer, frøhandlere og foderstofhandlere samt lignende handlende – heraf alene undtaget de firmaer, som har fået godkendt etikette og brugsanvisning til midlet – herefter skal være forsynet med en af landbrugsministeriets giftnævn godkendt etikette, og landbrugsministeriet måtte anse de tidligere nævnte leverancer som overtrædelse af de gældende bestemmelser. Efter omstændighederne ville landbrugsministeriet undlade at begære tiltale mod selskabet for de nævnte overtrædelser, men landbrugsministeriet skulle tilføje, at man i gentagelsestilfælde ville foranledige tiltale rejst.

Etiketten til et ukrudtsbekæmpelsesmiddel (en plasticpose) blev godkendt på betingelse, at præparatet, der påfyldes poserne, var hvidt, således at fareklassemærkerne, den af giftnævnet påbudte indskrænkning i præparatets brug samt advarselmærke og hele advarselsteksten fremtræder som trykt med sort på hvid bund. Det viste sig, at præparatet, som var bragt på markedet, var brunt, samt at trykket på plasticposerne let blev afgnedet, således at teksten blev fjernet, og enkelte af posernes tekst derfor var ganske ulæselig. Selskabet oplyste, at varen var et lyst brunligt pulver, og at selskabet fremtidig skulle sørge for, at teksten blev trykt med sort på hvid bund. På grund af at pulveret var brunt, at påtrykket på poserne efter kort tid kan gnides af, samt at den oprindelige grønne farve i trykket ved henstand bliver blålig, havde selskabet tilbagekaldt alt, som lå ude hos forhandlere. Under hensyn til, at pakningerne ikke længere findes i handelen, fandt giftnævnet for sit vedkommende ikke anledning til, at der blev foretaget videre i sagen.

I en materialhandel forefandt 18 × 1 kg natriumklorat, som ikke var forsynet med fremstillingsdato, som indeholdt 1 kg brutto for netto, og som var forsynet med en af landbrugsministeriets giftnævn til materialhandelen godkendt etikette, som landbrugsministeriets giftnævn med en skrivelse af 16. februar 1966 havde annulleret, idet materialhandelen havde

afmeldt midlet til kemikaliekontrollen. Materialhandelen hævdede, at pakningerne var afvejet, forinden klassificeringen af midlet og godkendelsen af etiketten var ophævet. I henhold til den af materialhandelen førte afgiftsprotokol skulle pakningerne derfor være fremstillet i 1963. Materialhandelen vedtog en bøde på 300 kr.

Justitsministeriet henstillede til landbrugsministeriet, at landbrugsministeriets giftnavn ved godkendelse af nye etiketter og ved sager om nyoptryk af etiketter til natriumklorat i medfør af § 19, stk. 1 i landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 289 af 25. sept. 1961 henstillede til den pågældende andrager at forsyne etiketten med en bemærkning om, at natriumklorat i henhold til § 4 i justitsministeriets bekendtgørelse nr. 38 af 14. februar 1966 om fyrværkeri ikke må sælges til personer under 18 år. Landbrugsministeriets giftnavn fremsendte samtlige fabrikanter af bekæmpelsesmidler med indhold af natriumklorat afskrift af justitsministeriets skrivelse til landbrugsministeriet, idet giftnavnet derved viderebragte den i skrivelsen indeholdte henstilling. Brevvekslingen var forårsaget af, at en købmand var blevet anmeldt af en skoleelevs far for at have udleveret 1 kg natriumklorat, forsynet med en af landbrugsministeriets giftnavn godkendt etikette til bekæmpelse af ukrudt og til nedvisning af kartoffeltoppe, til en anden skoleelev, som sammen med kammeraterne havde fremstillet »raketter« af natriumklorat. Skoleelevens havde ved indkøbet angivet, at det skulle bruges til bekæmpelse af ukrudt, og købmanden stod uden kendskab til bestemmelserne i fyrværkeribekendtgørelsen, men købmanden vedtog et bødeforlæg på 60 kr. for overtrædelse af justitsministeriets nævnte bekendtgørelse.

Midler til bekæmpelse af møl, fluer, utøj m. m.

Et selskab, som importerede et fluemiddel i aerosolform, havde fra landbrugsministeriets giftnavn fået meddelelse om, at advarselsteksten så snart det var belejligt men dog senest den 1. aug. 1965 skulle ændres fra: »Forsigtig.

Sprøjt ikke på levnedsmidler« til »Dåsen skal opbevares på et for børn utilgængeligt sted. Undgå at levnedsmidler forurenes med sprøjtevæsken. Ved anvendelse i stalde bør det undgås at oversprøjte pattegrise og spædekulve«. Selskabet indsendte ikke nye etiketter til godkendelse hos nævnet, og kontrollen konstaterede, at selskabet fortsat forhandlede pakninger à 450 g med den af nævnet annullerede advarselstekst. Selskabet anmodede nævnet om dispensation for resterende oplag svarende til ca. $\frac{2}{3}$ af selskabets forventede årssalg og meddelte samtidig, at ændringen var foretaget på pakninger à 200 g. Giftnavnet meddelte selskabet, at nævnet ikke i det anførte fandt anledning til at meddele dispensation, samt at nævnet ikke havde godkendt etikette til pakninger à 200 g. Samme selskab importerede en universal insektdræber i aerosolform. Giftnavnet havde meddelt selskabet, hvorledes etiketten skulle udformes for at den kunne forventes godkendt. Nævnet meddelte, at klassificeringen var under forudsætning, at midlets opløsnings- og drivmidler var af relativ harmløs karakter. Nævnet udbad sig oplysning om drivmidler m.v. og bemærkede, at der ikke ville blive godkendt etiketter, før oplysningerne var modtaget og ikke gav anledning til bemærkninger. Oplysningerne blev modtaget, men selskabet sendte ikke etiketter ind til godkendelse, og det viste sig, at selskabet havde forhandlet ca. 27.000 dåser med angivelse: »... er af statens skadedyrlaboratorium anerkendt til: Bekæmpelse af fluer ved sprøjtning i mindst 10 sek. i 30 m³ rum og beskyttelse af ulden garderobe, der ikke er i brug, anvendt således, at alt uldent stof oversprøjtes jævnt« til trods for, at midlet end ikke var indsendt til statens skadedyrlaboratorium til afprøvning med henblik på anerkendelse. Til trods for, at selskabet tidligere har fået midler afprøvet og anerkendt af statens skadedyrlaboratorium, forklarede selskabet, at et produkt, som blev anmeldt til landbrugsministeriets giftnavn, efter selskabets formodning automatisk blev meddelt til statens skadedyrlaboratorium. Der blev rejst tiltale med påstand om ikendelse af en bøde på

ikke under 10.000,- kr. Ved indstillingen blev der taget hensyn til det store salg af universal insektdræber, til den meget grove overtrædelse ved at angive, at et middel, som ikke havde været indsendt til afprøvning, var anerkendt både mod fluer og møl og til, at selskabet tidligere var ikendt bøde for misvisende annoncer vedrørende mølbekæmpelsesmiddel og fluebekæmpelsesmiddel. Under hensyntagen til, at det efter domstolens opfattelse ikke fremgik utvetydigt af landbrugsministeriets giftnævns skrivelse til selskabet eller af bekendtgørelsen, at etiketterne skulle godkendes skriftligt af nævnet, og under hensyntagen til tidligere bødes størrelse tilbød domstolen at afgøre sagen med en bøde på 5000 kr., hvilken bøde selskabet efter anklagemyndighedens tiltrædelse vedtog.

På den af landbrugsministeriets giftnævn til et insektbekæmpelsesmiddel med indhold af lindan godkendte etikette var bl.a. anført: »Ved anvendelse i hønsehuse skal fjerkræ, foder, fodertrug og drikkevarer m.v. fjernes«. Med en skrivelse af 7. marts 1966 tilbagekaldte nævnet med virkning fra 1. jan. 1967 denne godkendte etikette til præparatet, idet advarselsteksten fra nævnte dato bl.a. skulle indeholde sætningen: »Må ikke anvendes i stalde, hønsehuse og lign.« Firmaet anmodede nævnet om, at det blev tilladt, at midlet anvendes til bekæmpelse af rød hønsemide i tomme og rengjorte hønsehuse, når fjerkræ, hønsereder, foderstof og vandtrug er fjernet fra hønsehusene. Med en skrivelse af 22. juni 1966 meddelte nævnet firmaet, at foretagne forsøg med rygning med lindan i tomme hønsehuse har vist forekomst af lindan i æg fra høns, der senere blev indsat i husene, og nævnet kunne derfor ikke imødekomme det ansøgte. Kontrollen konstaterede, at firmaet den 14. dec. 1966 havde importeret et parti svarende til ½ års normalt salg, samt at firmaet endnu i juli 1967 anvendte den af nævnet annullerede etikette. Firmaet forklarede, at partiet var benyttet i firmaets egen hønserivirksomhed med ca. 2000 voksne høner, og at det firmaet bekendt ikke havde været forbudt at anvende lagervarer i egen bedrift, men at det var selve salget, der

ikke havde været tilladt efter 1. jan. 1967. Kontrollen indstillede, at der blev rejst tiltale mod firmaet for benyttelse af en etikette med vildledende tekst, idet firmaet fortsatte med anvendelse af den af nævnet annullerede etikette, og for erhvervsmæssigt at have benyttet midlet i egen hønserivirksomhed trods firmaets brevveksling med nævnet, ligesom kontrollen indstillede, at sagen søgtes afgjort med en klækkelig bøde. Ved indstillingen tog kontrollen hensyn til, at firmaet havde undladt at efterkomme nævnets påbud om ændring af etiketten og havde overtrådt det forbud mod rygning af hønsehuse med lindan, som var hensigten med etikettens ændring. Hønseriejeren påstod sig frifundet, idet han nu forklarede, at han inden 1. januar 1967 havde solgt det af ham tidligere drevne hønseri til en søn og samtidig havde solgt restlageret af bekæmpelsesmidlet til sønnen, ligesom han gjorde gældende, at der ikke var noget forbud mod anvendelse af midlet men kun import og salg heraf. Han vedtog en bøde på 200 kr.

Københavns sundhedspoliti konstaterede, at et selskab havde foretaget desinfektion mod væggetøj med en sprøjtevædske bestående af en 40 pct. alkoholisk opløsning af ammoniumsulfid uddrevet med kulsyre fra en stålbeholder. Sundhedskommissionens skadedyrskontrol meddelte i en skrivelse til sundhedskommissionen, at dette middels insektdræbende virkning er yderst ringe, men da det var anvendt til bekæmpelse af væggetøj (der blev endog anbragt gul plakat med ordene: »Giftgas. Adgang forbudt - livsfare« på dørene), henstillede skadedyrskontrollen sagen fremsendt til kemikaliekontrollen, for at man der kunne tage stilling til overholdelse af bekæmpelsesmiddelovgivningen. Landbrugsministeriets giftnævn udtalte, at nævnet for sit vedkommende anså det for tvivlsomt, om der ved anvendelse af det uvirkssomme middel var sket en overtrædelse af bekæmpelsesmiddelovgivningens bestemmelser, og landbrugsministeriet nedlagde i medfør af § 11 i bekæmpelsesmiddelovgivningen forbud imod, at firmaet sælger, herunder erhvervsmæssigt anvender, den omhandlede blanding som

bekæmpelsesmiddel. – Selskabet, som forhandlede et cyanbrinteholdigt præparat, til hvilket landbrugsministeriets giftnavn ikke havde godkendt etikette, vedtog indenretlig en bøde på 500 kr. for ikke at have etiketteret midlet i overensstemmelse med giftlovgivningens bestemmelser. Der blev derefter godkendt en etikette af landbrugsministeriets giftnavn til midlet.

Et selskab, som normalt kun forhandler produkter til bagerier, men som af mange kunder var anmodet om at skaffe et middel mod hvepse i bagerier, havde importeret en aerosol og bragt den på markedet forsynet med tysk tekst, uden at have kendskab til bekæmpelsesmiddelovens bestemmelser. Selskabet fremhævede, at der på aerosolbeholderen angives: »... fällt nicht unter die Giftverordnungen der Länder« og »... weil bei sachgemässer Anwendung unbedenklich für Mensch und Haustier«. Kontrollen måtte holde for, at der ved »Länder« skal forstås de tyske delstater, samt at landbrugsministeriets giftnavn næppe ville tillade ovennævnte tekst, idet giftnavnet på præparater kun indeholdende pyrethrin og piperonylbutoxyd i aerosolbeholdere har krævet teksten: »Dåsen skal opbevares på et for børn utilgængeligt sted. Undgå at levedsmidler forurenes med sprøjtevædsken. Ved anvendelse i stalde bør det undgås at oversprøjte pattegrise og spædekælve«. Selskabet vedtog indenretlig en bøde på 300 kr.

Et selskab, som normalt kun forhandler kosmetikvarer, var af flere kunder blevet opfordret til at forhandle et middel mod insekter på hunde, hvorfor selskabet havde importeret en aerosol og bragt det på markedet med tysk og fransk tekst. Selskabet betegnede aerosolen at være en slags »kosmetikvare« til hunde, idet det kunne give hundens pels et glansfuldt udseende, og der skulle i præparatet findes lidt bekæmpelsesmiddel imod hundens eventuelle lopper. Selskabet havde intet kendskab til bekæmpelsesmiddelovens bestemmelser. Selskabet blev ikendt en bøde på 300 kr.

Et firma, som hovedsagelig fremstiller varer til eksport, havde forhandlet et bekæmpelses-

middel (en plastichundebørste) mod hundelopper, til hvilket landbrugsministeriets giftnavn ikke havde godkendt etikette, og som ikke var anmeldt til kemikaliekontrollen. Firmaet oplyste, at midlet var fremstillet af et andet firma, som fejlagtigt havde meddelt, at der ikke gjaldt særlige bestemmelser for bekæmpelsesmidlet, fordi fabrikanten havde været af den opfattelse, at plastichundebørsten udelukkende skulle anvendes til eksport. Pakningen var kun forsynet med engelsk tekst. Firmaet ønskede ikke at lade bekæmpelsesmidlet klassificere af landbrugsministeriets giftnavn men ville ophøre med at forhandle det på hjemmemarkedet, idet salget var ringe. Firmaet vedtog en bøde på 300 kr.

Et selskab, som forhandler olie og benzin, havde set, at andre firmaer forhandlede bekæmpelsesmidler i aerosolform, hvorfor selskabet, for at finde ud af, hvorvidt der var salgsmuligheder her i landet, havde importeret tre forskellige slags aerosoler til brug ved bekæmpelse i husholdningen og i haver. Aerosolbeholderne var kun forsynet med engelsk tekst. De engelske advarselstekster ville ikke være fyldestgørende her i landet. Endvidere ville godkendelse af etikette til et mølbekæmpelsesmiddel være afhængig af, at selskabet fremsendte en acceptabel analysemetode til adskillelse af DDT og DDD, idet kontrollen ikke er i besiddelse af en sådan metode. Selskabet vedtog en bøde på 1000 kr.

En grosserer havde importeret et lindanholdigt bekæmpelsesmiddel mod utøj hos hunde, katte, kaniner, fjerkræ m.m. og havde bragt det på markedet forsynet med en udenlandsk etikette, hvis brugsanvisning ikke ville kunne godkendes af landbrugsministeriets giftnavn, idet den bl.a. omfattede pudring af høns, hønsereeder m.v. Der blev rejst tiltale med påstand om ikendelse af en bøde på 500 kr. Grossereren forklarede, at han handlede med hundeartikler, og at han normalt aldrig handlede med kemikalier. Fra domstolens side var man af den opfattelse, at det forhold, at grossereren normalt ikke handlede med kemikalier, var en formildende omstændighed, og tilbød sagen af-

sluttet med en bøde på 300 kr., hvilken bøde grosserereren vedtog. Salget af midlet havde været yderst ringe.

Midler til bekæmpelse af varmlødede dyr

Ved besøg hos 5 forskellige giftudlæggere, som var ansat af et selskab, der selv fremstillede rottebekæmpelsesmidlerne, som benyttedes til den lovbefalede kommunale rottebekæmpelse, konstateredes det, at et af indenrigsministeriet anerkendt rottebekæmpelsesmiddel, der ved godkendelsen af etikette og brugsanvisning fra landbrugsministeriets giftnævns side var forudsat at bestå af 0,5 pct. warfarin blandet op med kridt, talkum eller lign., af giftudlæggerne efter besked fra selskabet blev blandet op med forskellige mængder havregryn (i forhold 1 del bekæmpelsesmiddel til 4 til 7 dele havregryn), således at selskabet refunderede giftudlæggerne udgifterne til havregryn, som blev indkøbt i lokal brugsforening. En pose med warfarinholdigt rottebekæmpelsesmiddel, som var fremstillet af en af de af selskabet ansatte giftudlæggere, hvilken pose overhovedet ikke var etiketteret, viste sig ved kontrollens analyse at indeholde 0,062–0,071 og 0,080 pct. warfarin. Posen forefandtes i en købmandsforretning. Selskabet erkendte at have givet giftudlæggerne besked om opblanding af det anerkendte bekæmpelsesmiddel med havregryn, således at der til rottebekæmpelsen blev anvendt midler, som ikke var klassificeret af landbrugsministeriets giftnævn, og til hvilke giftnævnet ikke havde godkendt etikette og brugsanvisning, som ikke overholdt nævnets påbud om, at midlet tilsættes et holdbart og stærkt blåfarvet stof, hvilket ikke er sket med de havregryn, som er iblandet midlet; som ikke var anmeldt til kemikaliekontrollen, og som ikke var anerkendt af indenrigsministeriet som rottebekæmpelsesmiddel. Derimod kunne selskabet ikke påtage sig ansvaret for den pose, som var udleveret til en købmand. Indenrigsministeriets konsulent i rottesager udtalte i sagens anledning, at man, da rottebekæmpelsen er tvungen, har lagt megen vægt på, at der til den kommunale rottebekæmpelse kun anvendes

anerkendte bekæmpelsesmidler at en opblanding som nævnt ovenfor aldrig kan resultere i ensartede præparater, og at opblanding af warfarinpræparater uden egnet apparatur kan være sundhedsfarligt. Der blev rejst tiltale mod samtlige giftudlæggere og mod selskabet. For selskabets vedkommende blev der nedlagt påstand om ikendelse af en bøde på ikke under 3000 kr. Ved indstillingen af bødens størrelse blev der taget hensyn til, at selskabet tidligere var idømt en bøde på 2000 kr. for erhvervsmæssig udførelse af rottebekæmpelse med et af indenrigsministeriet anerkendt bekæmpelsesmiddel forsynet med en gennemsigtig strimmel »Tilsat ekstra havregryn, kun til brug for egne udlæggere. Må ikke forhandles«, og det måtte anses for en skærpende omstændighed, at selskabet nu blot lader denne tilsætning af havregryn foretage af de af selskabet ansatte giftudlæggere. Selskabet vedtog bøden.

Et parti warfarin rottegift, som skulle indeholde 0,025 pct. warfarin, indeholdt kun 0,019 pct., og et parti, som skulle indeholde 0,05 pct. warfarin, indeholdt kun 0,028 pct. Fabrikanten udtalte, at de havregryn, som han et stykke tid havde anvendt, havde været valsede på en anden måde og derfor var mere »melede« end sædvanligt, hvilket efter fabrikantens opfattelse havde medført, at warfarinen ikke var blevet jævnt fordelt ved fremstillingen, således at en del af hvert af de fremstillede partier havde fået for lille indhold, medens en anden del havde fået for stort indhold af warfarin. Kontrollen bemærkede hertil, at uanset de anvendte havregryns større eller mindre findeling måtte det være muligt at foretage en ensartet blanding af havregrynene med warfarin, at et bekæmpelsesmiddel skal være således tilvirket, at de virksomme stoffer i midlet er ensartet fordelt, samt at de af kontrollen foretagne 3 fælles-analyser af prøver udtaget forskellige steder i de udtagne pakninger viste ensartet fordeling af warfarinen. Der blev nedlagt påstand om ikendelse af en bøde på ikke under 1000 kr., idet der ved indstillingen af bødens størrelse blev taget hensyn til, at

underindholdet i fabrikantens bekæmpelsesmidler må anses at kunne medvirke til resistensdannelse hos rotter gennem selektion, da fabrikanten og forbrugerne ved udlægning må have regnet med de deklarerede indhold af warfarin. Fabrikanten vedtog bøden.

Nogle af samme fabrikants poser til warfarinholdige havregryn var trykt således, at det kun var i analysedeklarationen, det var muligt at se, at det drejede sig om 2 forskellige præparater med 2 forskellige navne og med henholdsvis 0,05 og 0,025 pct. warfarin. Fabrikanten og bogtrykkeren forklarede, at der ved trykning af poserne var sket en forveksling af klicheer, som ingen havde lagt mærke til. Uanset, om varen var deklareret med indhold af 0,05 eller 0,025 pct. warfarin, viste analyserne et indhold af 0,046 pct. warfarin. Landbrugsministeriet meddelte fabrikanten, at selv mindre afvigelser fra den af landbrugsministeriets giftnavn godkendte etikette ikke ville blive tolereret, hvorfor landbrugsministeriet pålagde fabrikanten at tilintetgøre al emballage, der ikke nøje svarede til de af landbrugsministeriets giftnavn godkendte etiketter, ligesom landbrugsministeriet pålagde fabrikanten nøje at påse, at den for indholdet af virksomt stof fastsatte latitude på + 20 og ÷ 10 pct. nøje overholdes.

En fabrikant havde af landbrugsministeriets giftnavn fået godkendt etiketter til et 2 pct. thalliumsulfatholdigt flydende bekæmpelsesmiddel til muldvarpe med angivelse »Må kun anvendes erhvervsmæssigt og kun til imprægnering af regnorme til bekæmpelse af muldvarpe« og til et 0,25 pct. thalliumsulfatholdigt flydende bekæmpelsesmiddel til udryddelse af rotter med angivelse »Må kun anvendes erhvervsmæssigt og kun som drikkegift til bekæmpelse af rotter på korn- og foderstoflagre«. Begge midler var henført til fareklasse A. Endvidere havde fabrikanten fået godkendt en etikette til en warfaringift i fareklasse B med indhold af 0,025 pct. warfarin. – I. I tiden 1.–22. marts 1967 havde fabrikanten i 2 sogne udlagt hakket kødfars (hakkede lunger og andet indmad fra slagtede dyr) tilsat thallium-

sulfat i en mængde svarende til 2 pct. gift i farsen. Udlægningen var foretaget med henblik på bekæmpelse af muldvarpe og mosegrise. Den udlagte, forgiftede kødfars var i et stort antal tilfælde blevet ædt af ræve og hunde, og det vides, at mindst 24 hunde – foruden 12 ræve – er døde efter at have indtaget det omhandlede giftstof. Ifølge en erklæring fra Det veterinære sundhedsråd er de pågældende dyr blevet udsat for unødigt lidelse med karakter af mishandling. – II. Til bekæmpelse af kloakrotter i en kommune havde en af fabrikanten ansat giftudlægger fremstillet et bekæmpelsesmiddel bestående af oksetalg og thalliumsulfat. Præparatet var meget uensartet blandet (0,46 pct., 0,25 pct. og 0,21 pct. thalliumsulfat). Præparatet var fremstillet i blokke, som var af meget varierende vægt (fra 288 g til 505 g), de var kun indpakket i pergamentpapir eller metalfolie, og de var forsynet med etikette til den ovenfor omtalte vandige 0,25 pct. thalliumsulfatholdige drikkegift til udryddelse af rotter bl.a. med angivelse, at midlet var anerkendt af indenrigsministeriet til udryddelse af rotter. Midlet var ikke klassificeret af landbrugsministeriets giftnavn, og giftnavnet havde ikke godkendt etikette for midlet, og det skal bemærkes, at andre blokke med thalliumsulfat, som er blevet klassificeret af nævnet, er paraffin, hvori er indstøbt thalliumsulfatholdigt vegetabilsk produkt (korn). – III. En warfaringift, som skulle indeholde 0,025 pct. warfarin, indeholdt kun 0,019 og 0,020 pct. – IV. En anden 0,025 pct. warfaringift var ligeledes meget uensartet blandet, således at warfarinen varierede fra 0,005 pct. til 0,023 pct. og således, at hele den ene side af dåsens indhold bestod af næsten ufarvede havregryn, medens den anden halvdel kun bestod af svagt farvede havregryn til trods for giftnavnets påbud om, at præparatet tilsættes et holdbart blåfarvende stof i en sådan mængde, at præparatet fremtræder tydeligt blåfarvet. Landbrugsministeriet udtalte, at af de nævnte overtrædelser må den under forhold I nævnte anses for særdeles grov, ligesom den under forhold II nævnte må anses for alvorlig. De

under III og IV nævnte overtrædelser viste, at fabrikanten ikke er i stand til at foretage en forsvarlig blanding af bekæmpelsesmidler. Sidstnævnte omstændighed i forbindelse med den omstændighed, at fabrikanten har anvendt den farlige gift thalliumsulfat i strid med gift-nævnets forskrifter og derved i det under forhold I nævnte tilfælde har forvoldt adskillige hundes og ræves død på pinefuld måde, gjorde det efter landbrugsministeriets opfattelse betænkeligt at lade den pågældende fortsætte med at omgås bekæmpelsesmidler i fareklasse A med den deraf følgende fare for misbrug af den adgang, han har til at komme i besiddelse af disse giftige bekæmpelsesmidler. Under henvisning til det anførte anmodede landbrugsministeriet om, at der blev rejst tiltale for overtrædelse af bekæmpelsesmiddelloven, evt. tillige loven om værn for dyr, og at den pågældende søgtes idømt en alvorlig straf. Landbrugsministeriet tilføjede: »Da landbrugsministeriet må mene, at den pågældendes adfærd i de ovenfor nævnte forhold begrunder en nærliggende fare for, at han misbruger sin adgang til at komme i besiddelse af bekæmpelsesmidler i fareklasse A, og da dette misbrug kan have alvorlige forgiftninger til følge, skal man endvidere anmode om, at det af anklagemyndigheden tages under overvejelse i medfør af § 79, stk. 1, 2. pkt. i borgerlig straffelov at nedlægge påstand om, at fabrikanten frakendes retten til at tilvirke eller importere bekæmpelsesmidler i fareklasse A samt til at foretage erhvervsmæssig bekæmpelse for andre med benyttelse af bekæmpelsesmidler i fareklasse A. Det bemærkes, at landbrugsministeriet i de gældende bestemmelser ikke har hjemmel til at forbyde, at fabrikanten udøver nævnte virksomhed.« Der blev rejst tiltale mod fabrikanten med påstand om frihedsstraf og med påstand om, at tiltalte i medfør af straffelovens § 79, stk. 1, 2. pkt., frakendes retten til at tilvirke eller importere bekæmpelsesmidler i fareklasse A samt til at foretage erhvervsmæssig bekæmpelse for andre med bekæmpelsesmidler i fareklasse A. Tiltalte erkendte sig delvis skyldig med hensyn til anklageskriftets

forhold I og fuldt ud skyldig med hensyn til forhold III, men nægtede sig skyldig med hensyn til forhold II, principielt fordi forholdet var forældet, subsidiært fordi forholdet ikke var udøvet af ham men af en af hans giftudlæggere, ligesom han påstod sig frifundet med hensyn til forhold IV, fordi dette forhold var forældet. I dommens præmisser bemærkes, at forældelsesfristen for de i lov nr. 118 af 3. maj 1961 § 20 omhandlede lovovertrædelser ifølge det ved lov nr. 247 af 9. juni 1967 § 9 indsatte stk. 6 er 5 år, samt at denne forældelsesfrist ifølge sidstnævnte lovs § 16 udtrykkelig er gjort anvendelig på lovovertrædelser, begået før lovens ikrafttræden den 1. juli 1967, og at den af tiltalte fremsatte indsigelse, at strafansvaret er forældet, derfor ikke kan tages til følge. Fabrikanten havde hævdet, at han var uvidende om, at giftblokke bestående af oksetalg og thalliumsulfat af hans giftudlægger var udleveret til en kommune. I dommens præmisser anføres, at uanset tiltaltes benægtelse af, at blokkene er udleveret med hans samtykke, måtte det efter giftudlæggerens på dette punkt ubestridte forklaring lægges til grund, at tiltalte ved sin hjemkomst fra ferie i 1965 af giftudlæggeren blev underrettet om den stedfundne udlevering, men at han, skønt han var klar over det uheldige heri, undlod at foranledige blokkene tilbageleveret, og idet tiltalens formulering ikke fandtes til hinder derfor – fandtes tiltalte under disse omstændigheder i medfør af reglen i lov nr. 118 af 3. maj 1961 § 20, stk. 5, at have påtaget sig ansvar for de af giftudlæggeren begåede overtrædelser. Fabrikanten blev idømt en bøde på 3000 kr., og retten til at importere eller tilvirke de i bekendtgørelse nr. 289 af 25. sept. 1961 omhandlede bekæmpelsesmidler i fareklasse A samt til at foretage erhvervsmæssig bekæmpelse af skadedyr for andre med disse bekæmpelsesmidler, frakendtes ham i 1 år fra dommens afsigelse.

Ansvarsbestemmelserne

Der blev rejst tiltale mod et selskab, som ikke havde udvist fornøden forsigtighed og agt-

pågivenhed ved forsendelse af 1 liter Phosdrin til en gartneriejer. Bekæmpelsesmidlet, der af landbrugsministeriets giftnævn er henført til fareklasse A, blev fremsendt i postpakke bestående af en glasflaske med indhold, indpakket i træuld i en papæske, hvilken glasflaske under opbevaring hos postvæsenet blev slået itu, således at bekæmpelsesmidlet var løbet ud gennem et hul i flaskens øverste del i nærheden af proppen, havde gennemvædet emballagen og træulden og var løbet ud af postpakken ned på gulvet, hvorved menneskers liv og sundhed udsattes for fare. Selskabet indrømmede, at en ung ferieafløser havde ekspederet forsendelsen gennem postvæsenet, uden at der af ekspedienten var givet ham besked om, at giften ikke måtte sendes med postvæsenet. Ekspedienten kan formentlig heller ikke have givet ferieafløseren tilstrækkelig besked om forsvarlig emballering af forsendelsen. Selskabet havde på sin ansøgning om tilladelse til forhandling af bekæmpelsesmidler i fareklasse A forpligtet sig til ved salg (udlevering) af de omhandlede bekæmpelsesmidler kun at benytte medhjælpere, som selskabet behørigt havde instrueret om de fastsatte forskrifter, hvilket også blev meddelt selskabet ved udstedelsen af tilladelsen. Selskabet vedtog en bøde på 200 kroner.

Statsadvokaten for Fyn m.v. anmodede landbrugsministeriet om en udtalelse i anledning af, at en entreprenør var sigtet bl.a. for overtrædelse af straffeloven i forbindelse med vandledningsvands forurening med parathion. Landbrugsministeriet henholdt sig til en fra landbrugsministeriets giftnævn indhentet udtalelse af følgende ordlyd: »Af sagen fremgår bl.a., at nævnte entreprenør, der driver maskinstation, ved 9-tiden den 18. juni 1966 på stationen påfyldte en traktorsprøjte vand fra en ca. 3 m lang slange, påskruet en vandhane tilsluttet vandværket, at der var hældt ca. 2½ liter parathionholdigt bekæmpelsesmiddel i sprøjten, at vandslangen var stukket ned i et hul foroven i sprøjten, og at entreprenøren forlod sprøjten under påfyldningen, da den var godt halv fuld, og umiddelbart efter blev

gjort opmærksom på, at vandtrykket faldt. Han fjernede straks slangen fra sprøjten, og da der noget efter atter kom tryk på vandværksvandet, bemærkedes parathionindhold i vandet, hvorpå han adviserede de omkringboende med anmodning om at lade vandhænerne stå åbne, så rørene kunne blive skyllet ud. Endvidere underrettede han vandværkets formand, en læge samt 2 medlemmer af sundhedskommissionen. – Det fremgår endvidere af sagen, at en gas- og vandmester nævnte dag skulle foretage noget rørarbejde i en ejendom, og han havde anmodet vandværket om at afbryde vandtilførslen, da vedkommende ejendoms stophane ude i gaden var virkningsløs. Vandværket havde ikke underrettet forbrugerne om afbrydelsen af vandtilførslen. – I denne anledning skal man udtale, at det efter de foreliggende oplysninger må anses for givet, at den af entreprenørens hustru konstaterede forurening af vandet skyldes en ved vandværkets afbrydelse af vandtilførslen forårsaget tilbagesugning af det parathionholdige vand fra sprøjten til vandledningerne. Tilbagesugningen medførte ingen forgiftninger, og entreprenørens handlemåde efter konstatering af vandafbrydelsen kan have været medvirkende hertil. – I forbindelse med denne sag har indenrigsministeriet henstillet til giftnævnet i en vejledning til brugere af giftstoffer at gøre brugerne opmærksom på faren for den her omhandlede forurening af vandværksvand. – Giftnævnet erkender, at der ved tilbagesugning af giftstoffer, og herunder af bekæmpelsesmidler i sprøjtebeholdere, kan være fare for menneskers eller husdyrs liv eller sundhed, men man er af den opfattelse, at faren for forurening ved tilbagesugning i vandværkers ledningsnet kan foreligge i mange andre tilfælde end ved giftstoffer (herunder bekæmpelsesmidler). Forurening af ledningsvand med bekæmpelsesmidler ved tilbagesugning udgør derfor formentlig kun et forholdsvis ringe antal af sådanne forurenninger, og iøvrigt må tilbagesugning af giftige bekæmpelsesmidler på grund af vandværkers uaverterede afbrydelse af vandtilførslen eller ved ledningsbrud etc. antages ikke at være no-

gen hyppig foreteelse. Giftnævnet må derfor anse den omhandlede fare for mere at være et generelt vandværksproblem end et gift-nævnsproblem og finder det som følge heraf mindre hensigtsmæssigt, at giftnævnet udsender vejledning til forbrugere af bekæmpelsesmidler om den omhandlede fare. – Det kan herved tilføjes, at giftnævnet tilstræber ved sin fastsættelse af forskrifter for brug af bekæmpelsesmidler og ved vejledning, som i et vist omfang er givet med hensyn til bekæmpelsesmidler, at nævnets anvisninger kan overholdes og findes rimelige af forbrugerne. Endvidere finder man det værdifuldt, at de er så overskuelige som muligt, hvilket bl.a. kan opnås ved, at de kun angår situationer, der mere almindeligt kan forekomme, og nævnet må derfor anse det for rigtigst at undlade at give anvisninger og vejledning om helt ekstraordinære situationer. Nævnet finder iøvrigt, at det må ligge uden for dets opgave at give vejledning vedrørende andre giftstoffer end de giftstoffer, der foreligger i form af bekæmpelsesmidler. – Af sagen fremgår endvidere, at indenrigsministeriet finder, at entreprenøren ved den omhandlede påfyldning af traktorsprøjten ikke har udvist den forsigtighed ved omgang med giftige bekæmpelsesmidler, som kræves i henhold til § 20, stk. 1, i lov nr. 118 af 3/5 1961 om midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr samt om midler til regulering af plantevækst. Hertil skal nævnet bemærke, at den ved det omhandlede uheld anvendte fremgangsmåde ved opblanding af sprøjtevædsken er meget almindelig, og i sprøjtesæsonen må antages at finde sted mange gange daglig og i øvrigt er en fremgangsmåde, som formentlig kun giver anledning til uheld, hvor vandinstallationen teknisk bedømt er uforsvarlig, jfr. herved de i sagen anførte bestemmelser i Dansk Ingeniørforenings forskrifter vedrørende vandinstallationer, hvorefter alle haner med slangeforskrutninger skal udføres som stilbare kontraventiler, ligesom vandværket kan forlange dele af installationen dækket med kuglekontraventil samt rørfabryder. – Giftnævnet finder herefter ikke, at der af

entreprenøren er udvist et forhold, der er omfattet af bestemmelsen i § 20, stk. 1, i lov nr. 118 af 3/5 1961, idet den i sagen omhandlede forurening af vandværksvand efter gift-nævnets opfattelse i forhold til entreprenøren må anses for et hændeligt uheld. – Giftnævnet har ikke ment at burde tage stilling til spørgsmålet om en evt. overtrædelse af straffeloven. – Statsadvokaten resolverede, at der ikke fra anklagemyndighedens side foretoges videre.

En folkepensionist klagede til arbejdstilsynet over at være blevet syg (forgiftning), fordi han med en »dåseåbner« havde opskåret en tom tromle, som havde indeholdt et bekæmpelsesmiddel i »Fareklasse A«. Tromlen var købt hos en handlende, som igen havde fået tromlen fra fabrikanten af bekæmpelsesmidlet. Den handlende forklarede, at han køber brugt emballage – metaltromler – fra ovennævnte fabrikant, og at det sker, at der imellem disse tromler er nogle, som har indeholdt bekæmpelsesmidler, men at han havde fået udtrykkelig besked om, at såfremt der var sådanne tromler imellem, måtte de ikke videreforhandles men skulle destrueres. Etiketten på tromlen havde været skjult af snavs, således at han havde overset, at den havde indeholdt et bekæmpelsesmiddel. På etiketten stod anført: »Tom emballage uskadeliggøres eller returneres efter aftale med leverandøren«. Den handlende vedtog indenretlig en bøde på 400 kr. for overtrædelse af ansvarsbestemmelserne.

I et korntørreri forefandt man en anbrudt og halvfuld pakning EVA Roxion 25. Korntørreriet, som ikke havde tilladelse til forhandling af bekæmpelsesmidler i fareklasse B, forklarede, at der ikke blev forhandlet sådanne bekæmpelsesmidler, men at en lagermand forklarede, at han havde fundet et eller andet liggende i korntørreriet, som han blandede i kalken, der anvendes til kalkning i lokalet, og at han troede – uden at kunne sige det bestemt – at det havde været af denne pakning, der i dette tilfælde var taget. Forretningsbestyreren mente ikke egentlig at være hjemfalden til straf i dette tilfælde. Da EVA Roxion kun må anvendes i stalde, blev der rejst tiltale mod

korntørreriet for overtrædelse af ansvarsbestemmelserne, og sagen blev afgjort med en bøde på 200 kr.

En gartner, som sædvanligvis anvendte Phosdrin, havde af en opløsning bestående af 25 g pr. liter vand fremstillet en lokkemad bestående af almindelig rå kødfars i ganske små portioner, som han havde udlagt på åben mark mellem 2 jordbærstykker til bekæmpelse af skader, krager og skovduer. Gartneren havde også udlagt majs, som var blevet forgiftet med ovennævnte fosfodrinsopløsning. En nabo forespurgte politiet, om nævnte fremgangsmåde til udryddelse af krager var lovlig. Der blev rejst tiltale mod gartneren for overtrædelse af jagtloven og for overtrædelse af bekæmpelsesmidelloven ved uden landbrugsministeriets tilladelse at have udsat gift til bekæmpelse af krager og skovduer og ved at have undladt at omgås giften på en sådan måde, at den ikke direkte eller indirekte kunne forvolde skade på husdyr. Gartneren vedtog en bøde på 200 kr.

En gårdbestyrer havde forgiftet 3 af ræve ihjelbidte høns og en af ræve ihjelbidt kylling med Egodan parathion 35, hvorefter han havde lagt det forgiftede fjerkræ på sin mødding, håbende at rævene ville finde dette. Det forgiftede fjerkræ blev fundet på en tilstødende gårds jorder af en hund, som blev alvorligt forgiftet ved at spise af det døde fjerkræ, således at hunden døde 2 dage senere. Landbrugsministeriet indstillede, at der blev rejst tiltale mod gårdbestyreren for overtrædelse af jagtloven, og politimesteren tildelte ham en advarsel for den begåede forseelse.

Et flyveselskab, som under udførelse af sprøjtearbejde fra fly med start og landing fra en jysk flyveplads, havde henlagt 7 tomme jerntromler, hvori der havde været parathion 35, på flyvepladsen, hvilket medførte, at en 6-årig dreng, som legede med de tomme tromler, blev forgiftet og måtte bringes under lægebehandling, ligesom 12 tromler à 100 liter parathion 35 samme dag henlå frit fremme, og hvoraf de 4 blev liggende til næste dag, til trods for at flyvepladsen blev forladt omkring kl. 10.00. I anledning af den af selskabet be-

gæede overtrædelse af ansvarsbestemmelserne om, at enhver skal udvise fornøden forsigtighed og agtpågivenhed og skal omgås midlerne på en sådan måde, at de ikke – direkte eller indirekte – kan forvolde skade på mennesker og husdyr, at midlerne skal opbevares således, at uvedkommende ikke kan få adgang til dem, at det er forbudt at henstille midlerne eller heraf tilberedte sprøjtevædsker på tilfældige steder uden tilsyn, især sådanne steder, hvor børn og/eller husdyr kan få adgang til dem, og at tomme beholdere skal tilintetgøres eller uskadeliggøres på en sådan måde, at de ikke kan frembyde fare for mennesker og husdyr, f. eks. ved børns leg, indstillede kemikaliekontrollen, at selskabet, som tidligere havde vedtaget en bøde på 100 kr. og var ikendt en bøde på 500 kr. for overtrædelse af ansvarsbestemmelserne, blev søgt idømt en bøde på 2000 kr. Selskabet vedtog bøden indenretlig.

Detailhandelens salg af bekæmpelsesmidler

En foderstof- og gødningsforening, som ikke havde tilladelse til forhandling af bekæmpelsesmidler i fareklasserne A og B, udleverede parathion, som blev omhældt fra en større blikdunk til en flaske, som var forsynet med etikette til »Mortalin giftvand«, til en kunde, som umiddelbart efter udleveringen gik hjem og tog sig af dage. Kunden, som ikke havde erhvervsmæssig interesse i anvendelse af bekæmpelsesmidler i fareklasse A, og til hvem foreningen derfor ikke måtte udlevere parathion, og hvis navn end ikke var den eksperderende kontorassistent bekendt, idet hun kun vidste, hvor han var ansat, havde henvendt sig i foreningen og anmodet om at få et fluebekæmpelsesmiddel udleveret. Der var blevet forevist ham forskellige puddere, som han dog ikke kunne anvende, og han havde derpå igen henvendt sig i foreningen i middagspausen, hvor kun kontorassistenten var til stede, og havde forlangt parathion. Kontorassistenten havde henledt hans opmærksomhed på, at parathion ikke må anvendes i lukkede rum, hvortil han havde svaret, at det egentlig heller ikke var noget lukket rum, da midlet skulle benyt-

tes i en vindueskarm. Da han endvidere ikke havde brug for 10 liter, havde kontorassistenten brudt en sådan pakning og udleveret ham lidt i ovenfor omtalte flaske. Der blev rejst tiltale mod foderstoffudleveren og kontorassistenten, som hver vedtog en bøde på 300 kr., og mod den tidligere og den nuværende formand for foreningens bestyrelse, som hver vedtog en bøde på 150 kr. Den brudte pakning parathion blev beslægtet med henblik på tilintetgørelse, hvorpå der blev udstedt en tilladelse til foreningen til forhandling af bekæmpelsesmidler i fareklasse A og B.

Ved en politimæssig undersøgelse i anledning af den tomme flaske, som havde indeholdt »Mortalin giftvand«, og som forefandtes i ovennævnte foderstof- og gødningsforening, viste det sig, at et par af firmaets giftudlæggere havde udleveret giftvand til foreningen, idet foderstoffudleveren selv ønskede at udlægge giften på lageret. Da firmaets giftudlæggere kun havde opnået landbrugsministeriets tilladelse til at udlevere rottebekæmpelsesmidler med indhold af coumarinderivater (warfarin og lign.), hvilke bekæmpelsesmidler er i »Fareklasse B«, til beboere i kommunerne til brug ved supplerende udlægning på samme betingelser, som med indenrigsministeriets cirkulære af 30. okt. 1962 er meddelt de af kommunerne ansatte giftudlæggere, og da firmaets repræsentant oplyste, at giftudlæggerne havde fået ordre til at iagttage de givne bestemmelser, blev der rejst tiltale mod giftudlæggerne, som hver vedtog en bøde på 100 kr.

I en mølle forefandtes 1 × 5 liter K.V.K. parathion 35, som kun indeholdt 2050 ml og 1 × 100 kg Muus natriumklorat, som kun indeholdt ca. 20 kg. Mølleren forklarede, at natriumklorat var udleveret i spande, som kunderne selv medbragte, hvilke spande end ikke blev etiketteret, samt at KVK parathion 35 var benyttet af mølleren selv til sprøjtning af ejendommens hæk, til hvilket formål parathion ikke må anvendes. Hækken skulle efter møllerens oplysning være sprøjtet med en mængde parathion svarende til mindst 490 liter sprøjtevædske, eller der skulle til hækken være an-

vendt en parathionmængde svarende til sprøjtning af mindst 1,5 ha mark. En sådan overdosering ville forøge faren ved sprøjtningen betydeligt. Mølleren erklærede ikke at være bekendt med, at han kun måtte forhandle og opbevare hele og ubrudte originalpakninger tiltrods for, at reglerne var indskærpet ham ved udstedelsen af tilladelsen til forhandling af midlerne. Der blev rejst tiltale mod mølleren med påstand om ikendelse af en bøde på ikke under 800 kr. Ved indstillingen af bødens størrelse var der dels taget hensyn til, at mølleren, som formentlig end ikke hører til de personer, som har erhvervsmæssig interesse i midlernes anvendelse i egen bedrift, udleverer midlet til sig selv og foretager en ulovlig sprøjtning af sin hæk, og var der dels taget hensyn til, at mølleren ved udvejning af natriumklorat også havde overtrådt giftlovgivningen og justitsministerets bekendtgørelse om klorater. Mølleren vedtog bøden.

Hos et selskab forefandtes 3 × 5 liter parathion 35 i plasticdunke, hvoraf den ene med fremhævet skrift i plasten var mærket »5 liter sylteeddike. De danske Eddikebryggerier C. Lange A/S«, de andre »5 liter Slotseddike Randers«, og hvoraf den ene af sidstnævnte på den øverste flade med speed-master var mærket »Petroleum«. Selskabet forklarede, at 1 × 25 liter parathion 35 % var utæt, hvorfor indholdet blev omhældt på 4 eddikeplastdunke, og heraf var en blevet udleveret til forbruger. Kontrollen anmodede politimesteren om muligt at fremskaffe den udleverede dunk bl.a. for at undgå ulykker ved andet brug af dunken, og den tømte dunk blev da også fremskaffet, men selskabet nægtede til rapport at oplyse, hvem den havde været udleveret til. Selskabet forklarede, at det grundet på læggen i den oprindelige dunk var kommet i en nødsituation, hvor det måtte kunne tillades, at eddikedunken blev benyttet midlertidigt. Kontrollen bemærkede hertil, at det var helt i orden, at selskabet omhælder bekæmpelsesmidlet fra utæt dunk på midlertidige dunke, indtil selskabet som angivet i ansvarsparagraffen har henvendt sig til embedslægen om bortskaffelse

af partiet, men at det er meget forkert, at der ikke fandtes en mere egnet emballage end eddikeplastdunke, og at det er ganske ansvarsløst, at en af disse blev udleveret til forbruger, som skulle have haft midlet udleveret i hel og ubrudt originalpakning. Der blev rejst tiltale mod selskabet med påstand om ikendelse af en bøde på ikke under 1000 kr., hvilken bøde selskabet vedtog.

Et kommunekontor, som ikke havde landbrugsministeriets tilladelse til forhandling (fordeling) af bekæmpelsesmidler i fareklasserne A og B, opbevarede et ret stort lager af sådanne i en papkasse, ligesom kommunekontoret udleverede thalliumsulfatholdige muldvarpebekæmpelsesmidler til haveejere, som ikke er berettiget til at anvende bekæmpelsesmidler i fareklasse A. Sognerådsformanden forklarede, at han var den egentlig ansvarlige i sagen, men han mente ikke, at kommunen skulle have tilladelse til opbevaring og fordeling af bekæmpelsesmidlerne, da der ikke skete noget salg men kun fordeling. Sognerådsformanden vedtog et bødeforlæg på 250 kr.

I en foderstofforretning forefandtes 2×25 liter parathion 35, som var utætte, således at dunkenes overflade var helt tilgriset med bekæmpelsesmidlet. Foreningen forklarede, at foreningen ialt havde modtaget 10×25 liter, som alle var utætte ved modtagelsen fra fabrikanten, og at de 8×25 liter var udleveret til forbrugere. Da ansvaret for, at dunkene er tætte, er pålagt samtlige handelsled, blev der rejst tiltale mod foreningen, som vedtog et bødeforlæg på 200 kr.

En købmand, som opbevarede sit giftskab i selvbetjeningsbutikken, havde fastgjort nøglen til hængelåsen med en ståltråd, således at enhver kunne låse skabet op. Under giftskabet, som indeholdt bekæmpelsesmidler i fareklasse B, opbevarede viskelædere, blyanter, kuglepenn, bogbind og hyldepapir. Købmanden blev idømt en bøde på 200 kr.

Et frøfirma, hvis filial havde opnået landbrugsministeriets tilladelse til forhandling af bekæmpelsesmidler i »Fareklasse X«, havde udleveret 5×1 kg Vapona til en gartner, som

ikke havde opnået landbrugsministeriets tilladelse til at anvende bekæmpelsesmidler i »Fareklasse X«, havde ført den autoriserede giftbog på en sådan måde, at filialens beholdning af midler i »Fareklasse X« ikke fremgik af giftbogen, havde udleveret midlerne til forbrugere, fra hvilke der ikke forelå en egenhændig kvittering fra den, der havde tilladelse til køb af midlerne, havde ikke vedlagt giftbogen fakturaerne for indkøbet af midlerne, og havde i nogle tilfælde ved bogføring af midlerne i den autoriserede giftbog ikke angivet løbenummeret på den for køberen udfærdigede legitimation til indkøb af midlerne. Frøfirmaet vedtog en bøde på 300 kr.

En andels-foderstofforretning med hovedkontor og 16 afdelinger, som alle havde opnået landbrugsministeriets tilladelse til forhandling af bekæmpelsesmidler i »Fareklasse A«, ansøgte ved fornyelsen af tilladelserne om, at kun hovedkontorets tilladelse blev fornyet gældende også for de 16 afdelinger. Endvidere ansøgte firmaet om, at der ved salg til forbruger kun blev anført hovedkontoret på pakninger af bekæmpelsesmidler i »Fareklasse A«, uanset om midlerne var udleveret til forbruger fra filialerne. Firmaet begrundede ansøgningen med, at alle afdelingerne har sit salgsområde med fast kundekreds, således at det altid vil være muligt at finde udsalgsstedet for enhver vare, som er leveret til firmaets kunder. I denne anledning meddelte landbrugsministeriet firmaet, at landbrugsministeriet i relation til de om bekæmpelsesmidler fastsatte bestemmelser må betragte hvert enkelt af firmaets udsalgssteder som forhandler, og af kontrolmæssige grunde mente landbrugsministeriet ikke at kunne gå med til at betragte firmaets hovedkontor som repræsenterende samtlige firmaets udsalgssteder i denne henseende. Når dertil kom, at det næppe vil være forbundet med større omkostninger eller ulejlighed for de enkelte udsalgssteder at forsyne pakningerne med et mærkat eller stempel med udsalgsstedets navn og adresse, ville landbrugsministeriet ikke kunne imødekomme det ansøgte.

En købmand solgte natriumklorat i løs vægt

og i papirpose, han opbevarede et fluebekæmpelsesmiddel i en flaske, som var præget med ordene »Dansk Eddike Central«, og som var forsynet med en af købmandens egne etiketter, han opbevarede sine bekæmpelsesmidler i fareklasse B på åben hylde, han havde anbragt kasser med sodavand og orange-juice under sit giftskab, han forhandlede bekæmpelsesmidler i fareklasse A uden at være i besiddelse af den fornødne salgstilladelse, han havde ikke forsynet sit lager af bekæmpelsesmidler i fareklasse A med forretningens navn og adresse, han forhandlede petroleum i eddikeplastdunke, og han var ikke i besiddelse af de lovbestemte etiketter til petroleum. Købmanden vedtog en bøde på 800 kr., hvoraf 200 kr. for overtrædelse af giftlovgivningen.

Hos et selskab forefandt 2 × 25 liter parathion 35, som var stærkt tilgrisede på den øverste flade, fordi bliklukket ikke sluttede tæt. Midlet var hjemkommet i juni 67, og selskabet blev besøgt i oktober 1967. Endvidere forefandt en brudt og delvis tømt pakning Meta-Systox S-O, hvor store dele af den godkendte etikette var revet af, ligesom en hel og ubrudt pakning Meta-Systox S-O næsten helt var uden etikette. Ansvar for, at emballagen, hvori bekæmpelsesmiddel sælges eller udleveres, er forsvarligt tillukket og er forsynet med den af landbrugsministeriets giftnævn godkendte etikette og brugsanvisning, påhviler samtlige handelsled, og direktøren vedtog indenretlig en bøde på 600 kr.

I en korn- og foderstofhandel forefandt 5 × 25 liter parathion 35, som var stærkt tilgrisede på den øverste flade, fordi bliklukket ikke sluttede tæt. Korn- og foderstofhandelen, som blev besøgt i nov. 1967, havde allerede i sommeren 1967 telefonisk rettet henvendelse til det leverende selskab om de utætte tromler for at få returgodsemballager tilsendt, men havde ikke henvendt sig yderligere for at komme af med de utætte tromler. Korn- og foderstofhandelen vedtog et bødeforlæg på 300 kr.

På en mølle forefandt 4 × 25 kg parathion 35, som var utætte, fordi tillukningen ikke sluttede tæt, og 1 × 25 kg af et dinoseb-

holdigt middel, som var utæt, fordi dunken var rustet igennem ved den øverste kant. Det blev forklaret over for kontrollen, at en af lagerarbejderne havde været syg et par dage – maveonde – formentlig efter berøring af giften. Medens dunkene med parathion var utætte ved modtagelsen, kunne det ikke udelukkes, at dinosebpakningens gennemrustning skyldtes, at pakningen var opbevaret på et ikke tilstrækkeligt tørt sted. Mølleejeren vedtog et bødeforlæg på 200 kr.

Under en brugsforenings giftskab, i hvilket bl.a. opbevarede Bladanpudder og bekæmpelsesmidler i fareklasse B, var anbragt kartofler og porrer. Uddeleren hævdede, at det var kartofler og porrer til privat brug. Under hensyntagen til, at brugsforeningen tidligere havde vedtaget en bøde på 100 kr. for ikke at overholde opbevaringsreglerne og til, at bekæmpelsesmidler i fareklasserne A og B i medfør af ansvarsbestemmelserne ikke må opbevares sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, nydelsesmidler og foderstoffer eller andre stoffer til indvortes brug, anmodede kontrollen politimesteren om at søge sagen afgjort med en bøde på ikke under 200 kr. Formanden for brugsforeningens bestyrelse, som erkendte overtrædelsen, men som fandt, at den af politiet forelagte bøde var for stor under hensyntagen til, at de pågældende kartofler og porrer, der var anbragt under giftskabet, var uddelerens private og kun bestemt til eget brug og ikke til salg, blev idømt en bøde på 200 kr.

De farmaceutiske visitatorer forefandt ved rutinemæssigt eftersyn i et apoteks håndkøbsudsalg, at håndkøbsudsalget, som ikke havde politimesterens tilladelse til forhandling af bekæmpelsesmidler i »Fareklasse B«, opbevarede 3 × 100 g Temus W musegift på åben hylde og bl.a. sammen med præparater, der hovedsageligt anvendes til spædbørnsernæring. Udsalgets bestyrer oplyste, at hun ikke var vidende om bekæmpelsesmiddellovgivningens bestemmelser, og at hun jævnlige forhandlede omtalte musegift, som hun fik leveret fra apoteket. Kontrollen anmodede politimesteren om at rejse tiltale og om at søge sagen afsluttet med

en bøde på ikke under 80 kr. Ved indstillingen tog kontrollen hensyn til, at der forelå gentagelsesovertrædelse, idet håndkøbsudsalget, som den gang havde anden adresse og bestyrer, i 1964 vedtog en bøde på 50 kr. for samme overtrædelser med hensyn til samme bekæmpelsesmiddel, hvilket måtte være apoteket bekendt. Bestyreren af håndkøbsudsalget vedtog en bøde på 80 kr.

I en korn og foderstofforretning forefandt 1 × 25 liter parathion 35, som var utæt og tilgriset på overfladen. Forretningen havde i september reklameret overfor det leverende firma, og havde fået at vide, at pakningen skulle returneres, hvilket ikke var sket ved kontrollens besøg den 10. nov. 1967. Forretningen fik besked om straks at returnere pakningen, men ved kontrollens gentagne besøg den 15. nov. 1967 var pakningen fortsat ikke returneret. Forretningen vedtog et bødeforlæg på 300 kr.

På en mølle forefandt 1 × 100 liter Herbanit 20 kun indeholdende 55 liter, hvilket var angivet på et bindemærke, og 1 × 25 liter parathion, som var utæt. Giftrummet var ikke aflåst, og der var uvedkommende ting der i. Selskabets forretningsfører oplyste til rapport, at han ikke var klar over, at der ikke måtte opbevares åbnede originalpakninger på møllen. Kontrollen bemærkede hertil, at dette ikke kunne være rigtigt, idet forretningsføreren, da selskabet i sin tid ansøgte om tilladelse til forhandling af bekæmpelsesmidler i fareklasse A, havde fået bekendtgørelse og landbrugsministeriets cirkulære om forhandling af bekæmpelsesmidler tilsendt, ligesom han til den gang optagne rapport havde udtalt, at han var bekendt med bestemmelserne om opbevaring og salg af bekæmpelsesmidler. Politimesteren blev anmodet om at søge sagen afgjort med en bøde på 600 kr. Selskabet vedtog bøden indenretlig.

Et kommunekontor, der udleverede et warfarinholdigt bekæmpelsesmiddel til beboere, der havde brug for bekæmpelsesmidlet til supplerende udlægning, opbevarede midlet i åben papæske i arkivrum og havde ikke politimesterens tilladelse til forhandling af midlet. Kommunekontoret kunne ikke erkende at have over-

trådt opbevarings- og udleveringsbestemmelserne, idet rotteudryddelsen i kommunen var overdraget bekæmpelsesmidlets fabrikant, som havde afleveret det forefundne lager på kommunekontoret til udlevering til beboere i kommunen, hvorfor kommunen og politimesteren måtte holde for, at det var fabrikanten, som havde overtrådt bestemmelserne. Kemikaliekontrollen meddelte politimesteren, at fabrikanten havde fået meddelt dispensation fra bestemmelserne om opbevaring og udlevering for så vidt angik de af fabrikanten ansatte giftudlæggere på samme vilkår, som meddelt de af kommunerne ansatte giftudlæggere med indenrigsministeriets cirkulære nr. 250 af 30. oktober 1962 med hensyn til warfaringsholdige bekæmpelsesmidler, at fabrikanten ikke havde nogen forpligtelse til at undersøge, hvorvidt udleverings- og opbevaringsreglerne overholdtes af kommunekontorer, at kemikaliekontrollen imidlertid for længst havde meddelt fabrikanten, at han måtte være moralsk forpligtet at meddele kommunekontorerne, at disse, når de ligger med lagre af bekæmpelsesmidler i fareklasserne A eller B, skal overholde opbevarings- og forhandlingsreglerne, at fabrikanten hævdede, at dette var gjort, samt at kemikaliekontrollen ved to tidligere besøg på kommunekontoret, der den gang ikke lå inde med lagre, havde henledt kommunekontorets opmærksomhed på de gældende bestemmelser. Kommunekontoret v/sognerådsformanden blev idømt en bøde på 80 kr.

I et apoteks giftskab forefandt en brudt og omtrent tømt pakning Lindasect 20, der af landbrugsministeriets giftnavn er henført til fareklasse B. Det blev oplyst, at midlet var brugt til fremstilling af pattesalve efter dyrlægerecept. Kemikaliekontrollen meddelte politimesteren, at da Lindasect 20 hverken er optaget i gældende farmakopé eller i specialitetsregisteret, må bekæmpelsesmidlet udelukkende forhandles af apoteket som bekæmpelsesmiddel omfattet af bestemmelserne i landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 289 af 25/9-61, og må bekæmpelsesmidlet udelukkende benyttes efter den af landbrugsministeriets giftnavn

i medfør af bekendtgørelsens § 19 godkendte brugsanvisning, og kemikaliekontrollen anmodede politimesteren om at meddele apoteket, at der i gentagelsestilfælde vil blive begæret tiltale rejst mod apoteket med påstand om bødepålæg. Apotekeren, som tog sagen til efterretning, forspurgte derefter sundhedsstyrelsen om salven, indeholdende bl.a. 12,5 g Lindasect 20, må udleveres mod dyrlægerecept eller dispenseres af dyrlæger. Sundhedsstyrelsen anmodede Det veterinære sundhedsråd om en udtalelse, idet salven efter sundhedsstyrelsens opfattelse måtte betragtes som et lægemiddel og dermed undtaget fra bekæmpelsesmiddelovgivningens bestemmelser. Sundhedsstyrelsen bemærkede endvidere, at ethvert apotek i henhold til § 28, stk. 1, i apotekerloven skal være forsynet med eller omgående skal søge fremskaffet ethvert lægemiddel, der ordineres ved recept, og som lovligt må forhandles her i landet, således at spørgsmålet herefter er, om det er i strid med bekæmpelsesmiddelovgivningen at fremskaffe det ordinerede lægemiddel. Da præparatet Lindasect 20 er et af landbrugsministeriets giftnavn godkendt bekæmpelsesmiddel, må det kun sælges i den ubrudte originalpakning, med mindre landbrugsministeriet har givet tilladelse til andet. Sundhedsstyrelsen måtte derfor nærmest være af den opfattelse, at det af dyrlægen ordinerede ikke lovligt kan forhandles her i landet. Det veterinære sundhedsråd svarede, at bekæmpelsesmidler, der omfattes af landbrugsministeriets ovennævnte bekendtgørelse, i overensstemmelse med bekendtgørelsens § 10 kun må sælges i den ubrudte originalpakning og alene må anvendes i overensstemmelse med den i giftnavnet i henhold til bestemmelserne i bekendtgørelsens § 19–21 godkendte brugsanvisning, således som denne fremgår af den godkendte etikette. Landbrugsministeriet sluttede sig til Det veterinære sundhedsråds udtalelse og meddelte samtidig kemikaliekontrollen, at bekæmpelsesmidler, der omfattes af bekendtgørelse nr. 289 af 25/9 1961, i overensstemmelse med bekendtgørelsens § 10 kun må sælges i den ubrudte originalpakning og alene må anvendes i overensstemmelse

med den af giftnavnet i henhold til bestemmelserne i bekendtgørelsens § 19–21 godkendte brugsanvisning, således som denne fremgår af den godkendte etikette.

Lov om gifte og sundhedsfarlige stoffer

Et selskab, som forhandlede en fortynder bestående af en blanding af vegetabilsk og mineralisk terpentint, etiketterede ikke fortynderen med etiketter, som krævet til sundhedsfarlige stoffer. Selskabet forklarede, at denne vare udelukkende forhandles i metaldunke, i hvilken emballage sædvanlig anvendelse af fortynderen ikke rummer fare for dyrs og menneskers sundhed.

Indenrigsministeriet meddelte selskabet, at stoffer opført på lovens liste II samt enhver af et sådant stof tilberedt vare, der er i besiddelse af stoffets sundhedsfarlige egenskaber i en sådan grad, at sædvanlig anvendelse rummer fare for menneskers og husdyrs sundhed, omfattes af giftlovgivningens bestemmelser om sundhedsfarlige stoffer, at det omhandlede produkt, der består af 2 stoffer, der begge i ublandet stand er optaget på lovens liste II over sundhedsfarlige stoffer, således er omfattet af giftlovgivningens bestemmelser om sundhedsfarlige stoffer, at det omhandlede produkt derfor skal etiketteres i overensstemmelse med reglerne i § 10, stk. 2, i indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 305 af 9. oktober 1961 om fremstilling, udlevering og opbevaring af gifte og sundhedsfarlige stoffer, og at man forventede at modtage selskabets bekræftelse af, at man er indforstået hermed, idet man i modsat fald ville være sindet at foranledige tiltale rejst efter giftlovens § 17. Selskabet meddelte indenrigsministeriet, at fortynderens sammensætning var ændret, således at denne nu indeholder 5 pct. sundhedsfarlige organiske opløsningsmidler optaget på bekendtgørelsens liste III i klasse B, og at fortynderen vil blive etiketteret i overensstemmelse hermed. Indenrigsministeriet krævede midlet etiketteret efter reglerne i § 10, stk. 2, idet det viste sig, at midlet indeholdt under 5 pct. liste III klasse B vare.

I en brugsforenings lagerlokale forefandtes

en flaske petroleum, som var forsynet med den lovbestemte etikette. Flasken var en almindelig grøn, glat flaske, som med fremhævet skrift i glasset var forsynet med ordene »Heidelberg eddike«. Uddeleren hævdede, at flasken ikke var beregnet til salg men til brug ved rensning af brugsforeningens kompressormaskine. Indenrigsministeriet anmodede om, at der blev rejst tiltale, idet sundhedsfarlige stoffer skal udleveres i stærk, hel og forsvarlig tillukket emballage, som er af en sådan art, at den ikke let giver anledning til forveksling af det sundhedsfarlige stof med ufarlige stoffer (giftlovens § 10), og idet opbevaring skal ske i den oprindelige emballage eller i en tilsvarende emballage (giftlovens § 11). I det omtalte tilfælde, hvor opbevaring af et sundhedsfarligt stof havde fundet sted i en emballage, der normalt anvendes til midler til brug ved madlavning, var lovens krav om, at opbevaring skal finde sted i den oprindelige emballage eller anden tilsvarende emballage, efter indenrigsministeriets opfattelse ikke opfyldt. Der blev herved lagt vægt på, at der ved den omhandlede opbevaring har været fare for forveksling af det sundhedsfarlige stof. Uddeleren vedtog en bøde på 60 kr.

I en brugsforening forefandt 10 liter benzin i en plastdunk, som ikke kunne betegnes som tilstrækkelig stærk. Brugsforeningen hævdede at have modtaget dunken fra en fabrik, som imidlertid benægtede at forhandle benzin i sådanne plastdunke, ligesom fabriken benyttede sig af egne eller FDB's etiketter. Brugsforeningen hævdede ikke at have omhældt benzin på den omtalte dunk og ikke at have etiketteret den. Justitsministeriet har dispenseret fra bestemmelsen i § 9 i justitsministeriets bekendtgørelse nr. 44 af 27. februar 1937 om opbevaring og transport af brandfarlige vædsker om, at benzin skal opbevares i veltillukkede metalbeholdere af tungsmelteligt metal, idet dispensationen kun gælder partier på indtil 5 liter i plastdunke, der er farvet sort ved tilsætning af mindst 2 pct. carbonblack, hvilke dunke skal være godkendt af justitsministeriet og forsynet med påskrift: »J. K. nr. . . . godkendt til benzin - beskyttes mod sollys« samt med

dunkenes fremstillingsmåned og -år, ligesom dunkene skal være forsynet med skruelåg. Formanden for brugsforeningens bestyrelse blev meddelt en advarsel for overtrædelse af justitsministeriets ovennævnte bekendtgørelse.

En loddevæske med indhold af zinkchlorid forhandlede i plast-flasker, der ikke kunne betegnes som stærke, idet flaskerne var fremstillet af et materiale, som let lader sig trykke sammen, hvorved de kan virke som »sprøjteflaske«, når spidsen af lågets rør blev skåret over. Flaskerne var endvidere ikke etiketteret efter bestemmelserne om sundhedsfarlige stoffer. Fabrikanten vedtog en bøde på 300 kr., og emballagespørgsmålet blev løst i samråd med kemikaliekontrollen.

En købmand opbevarede terpentintilberedning i Ribena-flasker, som tillige kun var forsynet med en brun klæbestrimmel med blækantegning »Terpentin«. Kontrollen indstillede, at købmanden blev pålagt en bøde på 200 kr. Købmanden, som erkendte sig skyldig, ønskede ikke at afgøre sagen ved bødevedtagelse, da han ikke anså forseelsen for at være så stor, at bødestraf var forskyldt. Han henviste til, at terpentintilberedning er særlig giftig«. Købmanden blev ikendt en bøde på 200 kr.

Et selskab, som ved kontrollens besøg i 1964 ikke havde de lovbestemte etiketter til terpentintilberedning og cellulosefortynder, og som udtalte, at disse stoffer blev aftappet på tilfældige flasker, blev meddelt en advarsel. Ved kontrollens besøg i 1967 forefandtse terpentintilberedning på akvavit-flasker kun forsynet med en brun papirstrimmel med blækantegning »Terpentin« og cellulosefortynder på riflede flasker kun forsynet med et hvidt stykke papir med blækantegning »Cellulosefortynder Gift - Gift - Brandfarlig«. Selskabet vedtog et bødeforlæg på 300 kr.

I et par brugsforeninger forefandtse plastdunke med indhold af 10 liter petroleum, hvoraf en del var uden etikette. Brugsforeningsuddelerne forklarede, at olieselskabet, som leverede dunkene, også etiketterede dem, men at de dog ikke var i tvivl om, at de havde pligt til at sørge for, at dunkene var etiketterede. Der blev meddelt uddelerne en advarsel. Olieselskabet

forklarede, at selskabet havde en beholdning på ialt 115.000 stk. 10 liter plastdunke, og at det ved sæsonens begyndelse påses, at alle dunke er reglementeret etiketteret, ligesom man i sæsonens løb påser, at etiketter er påsat. Grundet på muligheden af en arbejdsstandsning i forbindelse med forhandlingerne på arbejdsmarkedet havde der været en hamstringsbølge af petroleum, og dette havde haft til følge, at ca. 10-15.000 stk. plastdunke havde været flere gange end sædvanligt gennem den maskinelle afvaskning, hvilket igen havde haft til følge, at klæbeevnen på etiketterne var blevet nedsat, således at der godt kunne foreligge flere lignende forhold i andre brugsforeninger. Selskabet vedtog indenretlig en bøde på 500 kr.

En limfabrik forhandlede en hærder, som indeholdt klorholdigt, sundhedsfarligt opløsningsmiddel, i 50 ml. rund, glat, brun flaske med bakelitskruelåg, hvilke flasker bl.a. anvendes til medicin. Når hærderen forhandles i ½ liter og derover, er den emballeret i riflede flasker. Fabriken, som mente, at der kun var forhandlet ca. 25 medicinflasker månedlig med hærder, vedtog indenretlig en bøde på 500 kr.

Hos en farvehandler forefandt nogle påfyldninger af terpentin, acetone og benzin på flasker, som normalt anvendes i husholdningen til midler til brug ved madlavning, ligesom etiketterne til disse og til andre sundhedsfarlige stoffer ikke overholdt giftlovgivningens bestemmelser. Farvehandleren oplyste til rapport, at de nævnte varer blev forhandlet i samme emballage og med samme etikettering ved kontrollens sidste besøg i forretningen, uden at det blev påtalt. Kontrollen oplyste, at farvehandleren personligt ved kontrollens forrige besøg ikke havde forevist påfyldninger af sundhedsfarlige stoffer. Farvehandleren, som i retten erkendte sig skyldig men gjorde gældende, at der ikke havde været nogen risiko forbundet med overtrædelserne, blev idømt en bøde på 300 kr.

Et selskab, som ikke havde forsynet en plasticlak med påskriften »Indeholder opløsningsmiddel af klasse B«, fik meddelelse om, at der i gentagelsestilfælde ville blive rejst tiltale. Ved

fornyet besøg hos firmaet, blev kontrollen nægtet adgang til at kontrollere firmaets lager, og politimesteren meddelte firmaet, at der i gentagelsestilfælde vil blive rejst tiltale mod firmaet.

Et firma, som af politiet var meddelt en advarsel for at have forhandlet et paradiklorbenzolholdigt præparat i emballage, der ikke opfyldte giftlovgivningens krav, og som ikke var forsynet med de lovbestemte etiketter, fortsatte med salget af varen i nævnte emballage og med nævnte etiketter, hvorefter firmaet blev pålagt en bøde på 300 kr. Firmaet ansøgte indenrigsministeriet om dispensation fra giftlovgivningens bestemmelser, således at firmaet kunne fortsætte med at forhandle midlet i en emballage bestående af en pergamynpose anbragt inden i en plastpose, der atter var anbragt i en papkarton. Indenrigsministeriet meddelte firmaet, at hverken poserne eller kartonnen kunne anses for at være tilstrækkelig stærk emballage til sundhedsfarlige stoffer, således at den pågældende emballage ikke opfylder kravet i § 10, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 305 af 9/10-61, hvorfor indenrigsministeriet ikke havde fundet grundlag for at imødekomme det ansøgte. I lighed med tidligere, tilsvarende sager ville indenrigsministeriet derimod kunne tillade, at det pågældende produkt emballeres direkte i paraffinerede papdåser, der er etiketteret i nøje overensstemmelse med giftlovgivningens regler.

Et firma forhandlede paradiklorbenzolholdige kugler afvejet i pergamynposer, som uetiketteret var anbragt i en ydre rød papemballage. Pakningen tilfredsstillende hverken kravene i § 10, stk. 1 i bekendtgørelse nr. 305 af 9/10-61, idet pergamynposen ikke kunne betegnes som stærk emballage, eller i bekendtgørelsens § 10, stk. 2, idet pergamynposen ikke var forsynet med etikette, og idet den indrammede advarsel »Strafbart at opbevare sammen med eller at omhælde i genstande, der almindeligvis bruges til drikkevarer, mad, medicin eller hygiejniske formål. Skal opbevares utilgængeligt for børn« på papkartonen ikke var anbragt umiddelbart under påskriften i hvid

skrift på sort bund »Forsigtig – Farlig« men på kartonens sider. Fabrikanten forespurgte, om kemikaliekontrollen kunne dispensere fra bestemmelserne, så at hans restbeholdning af kartoner til paradiklorbenzol kunne blive opbrugt, inden han gik over til anden emballage. Kontrollen meddelte, at kun indenrigsministeriet kan dispensere fra bestemmelserne, og at man rådede ham til straks at søge dispensation eller at gå over til anden emballage med lovformelig etikettering. Da fabrikanten ikke ansøgte indenrigsministeriet om dispensation og fortsatte med salget af paradiklorbenzol i ovennævnte pakninger, anmodede kontrollen politimesteren om at rejse tiltale og søge fabrikanten pålagt en passende bøde. – Fabrikanten, som indenretlig vedtog en bøde på 600 kr., ansøgte nu indenrigsministeriet om dispensation fra bestemmelserne for så vidt angik ovenfor beskrevne emballage, hvilken ansøgning indenrigsministeriet ikke kunne imødekomme. Derimod meddelte indenrigsministeriet tilladelse til, at restlageret på ca. 2000 pakninger, hvori kuglerne er anbragt direkte i den røde papemballage, der atter er anbragt i gennemsigtig plasticfolie, opbruges uanset, at denne papemballage ikke opfylder kravene om advarselsteksternes anbringelse i forhold til hinanden.

En spray i aerosolform indeholdt 1 pct. ethylenglykolmonobuthylether, som er optaget i giftlovens liste III, klasse A under betegnelsen butylcellosolve. I henhold til § 8 i indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 304 af 9/10-61 om anvendelse af visse gifte og sundhedsfarlige stoffer må aerosolbeholdere ikke indeholde organiske opløsningsmidler, som er optaget i nævnte listes klasse A. Firmaet havde forespurgt den schweiziske fabrikant, hvorvidt aerosolen indeholdt gift, som var optaget i giftlovens lister, og fabrikanten havde svaret, at midlet ikke var giftigt. Firmaet havde undladt at forespørge, hvorvidt aerosolen indeholdt nogle af de i listerne III A og III B optagne sundhedsfarlige organiske opløsningsmidler, hvorfor fabrikanten kun havde svaret vedrørende gifte. Der blev rejst tiltale mod

firmaet, som indenretlig vedtog en bøde på 500 kr. – Firmaet fremsendte en kopi af en skrivelse fra den schweiziske fabrikant, som opfordrede firmaet til at søge oplyst, hvorvidt der efter dansk lovgivning ville blive stillet krav om særlig mærkning for indhold af 1 pct. ethylenglykolmonobutylether i aerosolen. Indenrigsministeriet meddelte firmaet, at man ikke havde fundet grundlag for at fravige forbudet mod, at aerosoler indeholder sundhedsfarlige organiske opløsningsmidler optaget i giftlovens liste III klasse A.

Ved analyse af et præparat i aerosolform, på etiketten forsynet med angivelsen »Indeholder opløsningsmiddel af klasse B«, påvist indhold af methylenklorid, som er optaget i giftlovens liste III, klasse A. Firmaet havde sendt den danske giftlov med bekendtgørelser til den amerikanske fabrikant, og han stod uforstående overfor, at fabrikanten havde leveret præparatet med indhold af methylenklorid, da fabrikanten hidtil havde været meget positivt indstillet med hensyn til overholdelsen af de danske lovgivningsbestemmelser. Det viste sig, at firmaet, som havde været udgået for præparatet, som bl.a. benyttes til smøring af automobiler, som rustbeskyttende middel og som frostbeskyttende middel, havde rekvireret 2000 svenske aerosolbeholdere, uden at firmaet havde tænkt over, at præparatet med indhold af methylenklorid legalt kunne sælges i Sverige. Da nogle kunder havde klaget over lugten af det svenske præparat, var 500 aerosolbeholdere blevet returneret til Sverige. Firmaet vedtog en bøde på 300 kr.

Ved analyse af et skoplejemiddel i aerosolform påvist et indhold af 3 pct. triklorætylen, som er optaget i giftlovens liste III, klasse A, således at midlet ikke må forhandles her i landet. Købmanden, som forhandlede midlet, udtalte, at det var en meget solgt vare. Kontrollen anmodede politimesteren om at søge sagen afsluttet med en bøde på 300 kr. Købmanden blev indenretlig tildelt en advarsel. Kontrollen forelagde sundhedsstyrelsen spørgsmålet, hvorvidt der ville være tilstrækkelig anledning til at søge tilladelse til påankning af

sagen. I overensstemmelse med sundhedsstyrelsen meddelte indenrigsministeriet, at der ikke burde foretages videre i sagen.

Et selskab forhandlede en hærder, som indeholdt myresyre, der er optaget i giftlovens liste II, i flasker, der kunne forveksles med flasker, som i husholdningen finder anvendelse til midler til hudens og til hårets pleje, ligesom den ikke var forsynet med etikette svarende til bestemmelserne i § 10, stk. 2, i indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 305 af 9/10-61. Andre hærder, som skulle have været forsynet med påskriften »Indeholder opløsningsmiddel af klasse A« trykt i anden farve end etikettens øvrige tekst, og med påskriften »Forsigtig – Farlig at indånde. Sørg for kraftig ventilation« trykt med hvid skrift på sort bund, eller som skulle have været forsynet med påskriften »Indeholder opløsningsmiddel af klasse B« trykt i anden farve end den øvrige tekst, manglede disse påskrifter. Selskabet fremhævede, at midlerne ikke blev solgt i detailhandelen men udelukkende til håndværkere f.eks. gulvafhøvlere, som måtte kunne ligestilles med industrivirksomheder, således at midlerne måtte følge reglerne om indbyrdes udlevering mellem fremstillings- og engrosvirksomheder, hvor midlerne kun skulle være forsynet med stoffets betegnelse, påskriften »Forsigtig – Farlig« og afsenderens navn (mærke) og adresse. Kontrollen bemærkede hertil, at reglerne om udlevering mellem fremstillings- og engrosvirksomheder, som iøvrigt heller ikke ville have været overholdt for nævnte hærders vedkommende, alene gælder for udlevering mellem virksomheder, som fremstiller sundhedsfarlige stoffer og grossistvirksomheder indbyrdes, medens alle andre former for udlevering falder ind under bestemmelserne i bekendtgørelsens § 10, stk. 1 og stk. 2. Selskabet vedtog indenretlig en bøde på 500 kr.

En materialhandel havde udleveret »Sølverglød« i en almindelig hvid papirpose, som kun var forsynet med firmanavn og blækantegning »Sølverglød«. Kunden var blevet indlagt på et centralsygehus med akut blyforgiftning efter at have indtaget 2 teskefulde i den hensigt at

fremkalde abort. Den praktiserende læge fandt det sandsynligt, at patienten ville være veget tilbage for at indtage sølverglød, såfremt giftlovens forskrifter var blevet fulgt, og embedslægen anmodede efter aftale med sundhedsstyrelsen kemikaliekontrollen om at foretage det i sagen videre fornødne. Kemikaliekontrollen indstillede, at der blev rejst tiltale mod materialisten for overtrædelse af § 10, stk. 1 og stk. 2 i indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 305 af 9/10-61, idet en papirpose ikke er hel, stærk og forsvarligt tillukket emballage, og idet emballagen skulle have været forsynet med rød etikette med ordene »Forsigtig – Farlig« i hvid skrift på sort bund, med ordene »Strafbart at opbevare sammen med eller at omhandle i genstande, der almindeligvis bruges til drikkevarer, mad, medicin eller hygiejniske formål. Skal opbevares utilgængeligt for børn« i sort tryk på den røde bund og kraftigt indrammet, med ordene »Blyilte. Sølverglød« og med forretningens navn og adresse i sort tryk på den røde bund. Da materialhandelen i 1965 havde vedtaget en bøde på 300 kr. bl.a. for overtrædelse af bekendtgørelsens § 10, stk. 1 og stk. 2, indstillede kemikaliekontrollen, at sagen blev søgt afsluttet med en bøde på ikke under 500 kr. Sundhedsstyrelsen og indenrigsministeriet tilsluttede sig kontrollens indstilling.

Der er blevet pålagt en del handlende bøder på 200 og 300 kr. for udlevering af sundhedsfarlige stoffer i emballage og med etiketter, som ikke overholdt giftlovens bestemmelser.

Et firma, som havde opnået indenrigsministeriets dispensation fra giftlovgivningens etiketteringsbestemmelser og udleveringsbestemmelser for så vidt angik en kaseinlim, som indeholdt natriumfluorid, på betingelse, at limen blev forsynet med et mærke med ordet »Gift« i gul skrift på sort bund, angivelse af firmaets navn og adresse samt af, at varen indeholder natriumfluorid, havde undladt at forsyne limen med giftmærke. To slags lim og en fortynder, som skulle have været forsynet med angivelsen: »Sørg for kraftig ventilation.

Må ikke anvendes i nærheden af åben flamme og hede genstande, da giftgas kan udvikles« trykt i hvid skrift på sort bund, var kun delvis forsynet med de krævede angivelser, ligesom andre af firmaets præparater kun delvis var forsynet med de krævede angivelser eller med fejlagtige angivelser. Firmaet undskyldte sig med, at firmaet havde haft skiftende kemikere og personalemangel. Der blev rejst tiltale mod firmaet, som vedtog et bødeforlæg på 300 kr.

Kontrol med bekæmpelsesmidler, gifte og sundhedsfarlige stoffer

Den 1. januar 1968 havde 31 forhandlere tilladelse til forhandling af bekæmpelsesmidler i »Fareklasse X«, 2.451 til forhandling af bekæmpelsesmidler i »Fareklasse A« og 2.341 til forhandling af bekæmpelsesmidler i »Fareklasse B«.

Kontrollen har besøgt 2.161 forhandlere fordelt over 59 politikredse. Der konstateredes overtrædelse af bekæmpelsesmiddeloven i 512 tilfælde (23,7 pct. af de besøgte) og af giftloven i 365 tilfælde (16,9 pct. af de besøgte).

25 handlende forhandlede bekæmpelsesmid-

ler i »Fareklasse A« uden tilladelse, 90 handlende forhandlede bekæmpelsesmidler i »Fareklasse B« uden tilladelse og 23 handlende manglede omautorisation af en udstedt tilladelse. 8 handlende udvejede midler i »Fareklasse A«, 12 i »Fareklasse B« og 42 i »Fareklasse C«. 134 handlende opbevarede A og/eller B-midler uden for giftskab og 4 sammen med levnedsmidler og/eller foderstoffer. 54 handlende forhandlede sundhedsfarlige stoffer i emballage, der normalt anvendes i husholdningen til drikkevarer, medicin og midler til brug ved madlavning. 137 handlende forhandlede sundhedsfarlige stoffer med etiketter, som ikke havde rigtig farve eller tekst, og 153 benyttede etiketter, som kun overholdt hidtil gældende bestemmelser.

Der er optaget 351 politirapporter (241 for overtrædelse af bekæmpelsesmiddeloven, 110 for overtrædelse af giftloven), og sagerne er afgjort med bøder eller advarsler. I en del tilfælde har kemikaliekontrollen meddelt advarsel (268 for overtrædelse af bekæmpelsesmiddeloven, 255 for overtrædelse af giftloven).